

Promise

Bijbels denken over gezondheid

35ste jaargang juli 2019

In dit nummer: Bestaat er een digitale ziel?--Vasten voor God--

Onderscheid van geesten -- De virtuele werkelijkheid.

De virtuele werkelijkheid van onze cultuur

Pagina 4-9

Bestaat er een digitale ziel?

Pagina 10-15

Vasten voor God

Pagina 16-22

Kenmerken van het Life Model

Pagina 23-27

Onderscheidingsvermogen

Pagina 28-32

Colofon

Het blad "Promise" is een uitgave van stichting Promise en verschijnt 4 maal per jaar.

Het doel van de stichting is de verkondiging van het evangelie van Jezus Christus.

Het toetsen van allerlei maatschappelijke en geestelijke stromingen en denkwijzen, vooral op medisch en sociaal gebied aan het Woord van God, de Bijbel.

Het publiceren via het blad "Promise" van geschriften en of bijbelstudies met bovengenoemd doel,

De stichting is interkerkelijk en heeft als grondslag, zich daarbij alleen te laten leiden door de Bijbel, waarvan ze gelooft dat dit het geïnspireerde Woord van God is en alleen onfeilbaar gezag heeft. We geloven dat God deze wereld zo lief heeft, dat Hij zijn Zoon gegeven heeft om onze straf op de zonde te dragen, opdat wij, indien we in Hem geloven eeuwig met Hem mogen leven en ook nu dagelijks Zijn aanwezigheid mogen ervaren. Door middel van diverse activiteiten van de stichting willen we deze boodschap uitdragen

Redactie
Gerard Feller, Oudewater
drs. W.J. Pijnacker Hordijk, Delft
drs. Piet Guijt, Zoetermeer

Vormgeving Gerard Feller
Druk Boom + Verweij grafiservices,
Mijdrecht

SSN: 1383-0295
verschijnt 4 x per jaar
Abonnement 2016: € 25,- per jaargang
(inclusief abonnement online)
Abonnement online 2016: € 12,- per jaargang

St.Promise
Lange Burchwal 80, 3421 SM Oudewater
Tel. 0348 - 563359
e-mail: info@stichting-promise.nl
internetpagina: www.stichting-promise.nl
IBAN ING: NL10INGB0004906197
BIC ING: INGBNL2A
IBAN Rabobank: NL58RABO003916.83.071
BIC Rabobank: RABONL2U

Stichting Promise in Oudewater

Stichting Promise is gevestigd in het schilderachtige Oudewater. Oudewater heeft in tweeërlei opzicht een geschiedenis die doet denken aan het werk en doelstellingen van Promise in deze tijd. Oudewater is de geboortestad van de historisch bekende theoloog Arminius en het is de stad van de heksenwaag.

De heksenwaag

Oudewater is beroemd geworden door de heksenwaag, misschien is het woord 'berucht' hier meer op z'n plaats. Een gewichtig hulpmiddel, dat de inquisitoren daar ten dienste stond, was het ordalium of godsoordeel, een uit het heidendom afkomstig bewijs voor misdaad of onschuld. Men onderscheidde: het ketelvang, de koudwater- of drijfproef, de giftige drank, het lot, de weegproef en meende dat God nooit zou toestaan dat een persoon ten onrechte zou worden veroordeeld.

Als oude vrouwen te zwaar waren, konden ze niet per bezem de lucht in en waren dus geen heks. 'Lichtgewicht' oude vrouwen moesten dus wel voor hun leven vrezen. Tegenwoordig kunnen we lachen om zulke oude primitieve gedachten en verwerpelijke toetsstenen. Maar om de zwarte bladzijden van de kerk kun je echter beter huilen. Een schifting maken op grond van alleen het aantal kilo's, is gelukkig achterhaald. Ondertussen komen op de moderne mens geweldig veel spirituele zaken af die niet zo heilzaam of onschuldig zijn als ze zich aandienen.

Dat er meer is tussen hemel en aarde dan je met de vijf zintuigen kunt waarnemen, daar zijn we diep van overtuigd. Promise wil geen moderne heksenjacht ontketenen noch alles voor zoete koek slikken. Een breed scala van onderwerpen over fysieke en geestelijke gezondheid is op onze site te vinden. Na een uiteenzetting over het betreffende onderwerp, houden we het telkens tegen het licht van de Bijbel. We geloven namelijk dat de Bijbel niets aan actualiteit heeft ingeboet, integendeel, wij hanteren het als de onfeilbare toetssteen bij uitstek.

Arminius

Arminius is geboren in Oudewater. Zijn familiehuus staat naast de heksenwaag op de markt. (nu is er op de begane grond een restaurant in gevestigd). Arminius geloofde, in tegenstelling tot zijn collega, de Leidse hoogleraar Gomarus, in de vrije wil. Het theologisch debat tussen beiden vond voor het eerst plaats tijdens de 12-jarige vrede met Spanje. Dit leidde bijna tot een burgeroorlog en een staatsgreep van prins Maurits. Raadspensionaris van Oldenbarnevelt, de hoogste bestuurder van de Republiek, werd in 1619 op het Binnenhof onthoofd.

In hetzelfde jaar werden de 'Dordtse Leerregels' opgesteld die de leer van Arminius als ketterij veroordeelden. Arminius maakte zelf deze bestandswisten niet mee. Hij overleed in 1609. Na zijn dood werd zijn gedachtegoed voortgezet door de Remonstranten die tot op de dag van vandaag een eigen kerkgenootschap hebben. Tegelijk is het 'arminianisme' als theologisch gedachtegoed in een zeer groot deel van het wereldwijde protestantisme aangenomen.

Evangelische christenen prevaleren de leer van de vrije wil boven de klassieke calvinistische predestinatieleer. Wie de laatste jaren de artikelen in Promise gevolgd heeft, zal herkennen dat die eeuwenoude vragen nog steeds actueel zijn. Voorbeelden zijn artikelen over de alverzoeningsleer, de predestinatieleer, de vrije wil en daarmee samenhangend moderne varianten zoals in de robotica: bestaat singulariteit, en (in dit magazine): kan kunstmatige intelligentie zich ontwikkelen tot bewustzijn?

Is het toevallig dat het geboortehuis van Arminius, de heksenwaag en het Promisekantoor op steenworp afstand van elkaar liggen?

Arminiushuis

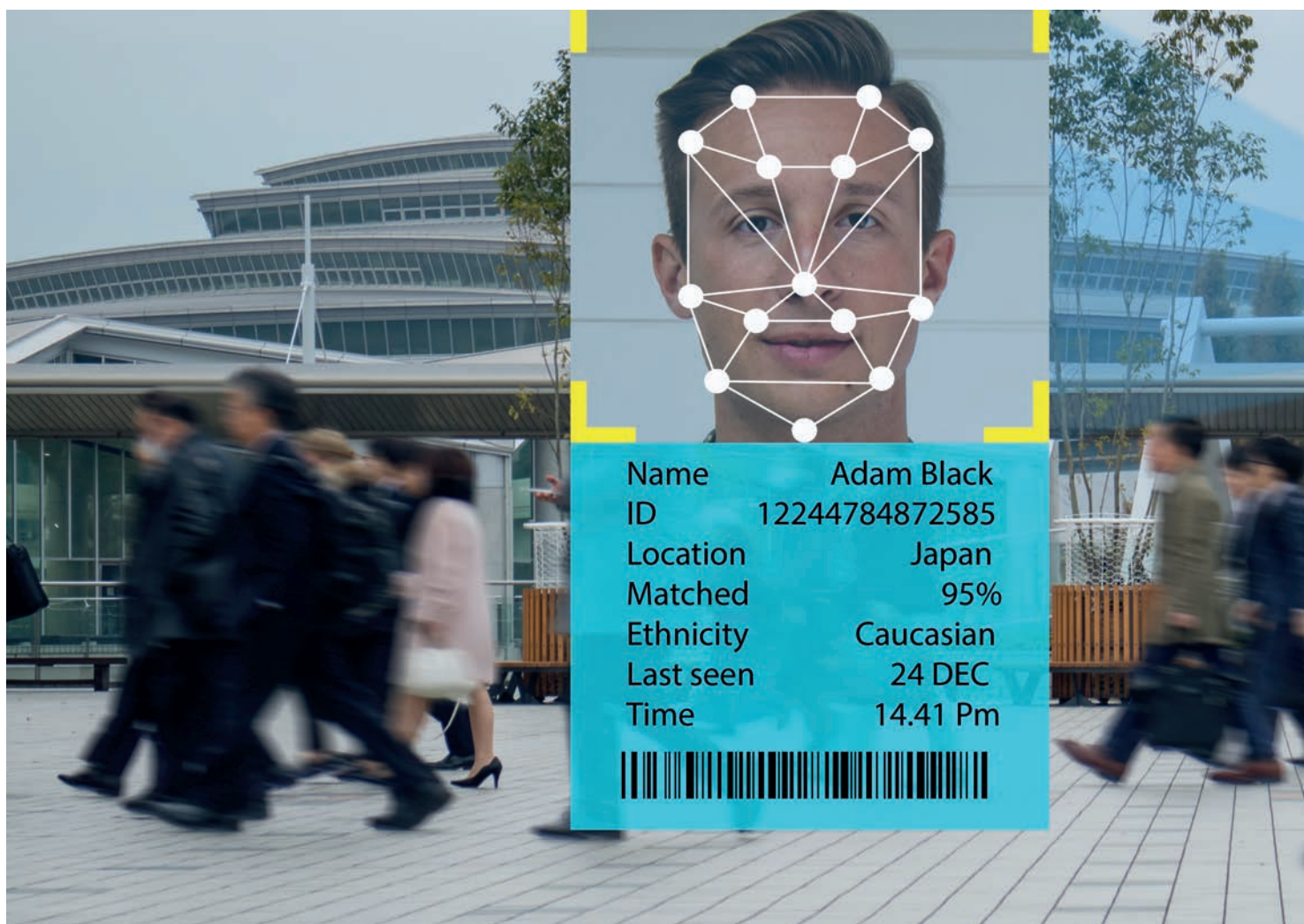
Heksenwaag

Stichting Promise

De 'virtuele werkelijkheid'

Inleiding

Als je de laatste tijd door de straten van Los Angeles loopt, is de kans groot dat je Chuck Mc Carthy tegenkomt. Chuck is een onderbetaalde acteur die onlangs een boeiende werkzaamheid bedacht. Hij adverteert dat hij voor zeven dollar per uur met mensen in plaats van met huisdieren wil wandelen. McCarthy heeft een lugubere uitstraling met lang haar en een baard op borsthoogte, hij spreekt rustig en bedachtzaam en opperde het plan in eerste instantie als een grap. Maar na het plaatsen van advertenties op sociale media werd McCarthy bedolven onder reacties, hetgeen aangeeft dat hij een 'gat in de markt' gevonden had voor mensen die zich eenzaam, bang of sociaal ongemakkelijk voelden om alleen of met een vriend een wandeling te maken. In zijn baan als 'mensen uitlaatservice' wordt hij overspoeld met verzoeken om moeders te begeleiden die een dagje met hun peuters de dierentuin bezoeken, weduwen die weer opnieuw in de openbaarheid komen en verder iedereen die vindt dat

hij of zij gehoord moet worden. Als je McCarthy vraagt naar zijn succes, zegt hij nadenkend: "We zijn dagelijks heel veel via telefoons en computers aan het communiceren, maar we verbinden ons niet zoveel. We hebben menselijke interactie nodig" (1).

Digitale vervanging

McCarthy's verhaal is een goed voorbeeld van het gevoel van gebrokenheid en eenzaamheid die veel mensen in onze moderne wereld lijken te ervaren. Onze met internet verbonden apparaten bieden ons een verbazingwekkende wereld van informatie en connectiviteit maar toch lijken veel mensen het tegenovergestelde te ervaren. In plaats van zich steeds meer op hun gemak te voelen en diepere relaties te ervaren vinden velen juist dat ons moderne leven gefragmenteerd en verbroken aanvoelt. Voordat u zich zorgen gaat maken, wil ik eerst duidelijk maken dat dit artikel niet de bedoeling heeft moderne technologie af te keuren of Facebook en Google de schuld te geven van

alle ellende. Ik zou veel meer willen suggereren dat een groot deel van onze angst voortkomt uit een subtiele herstructurering van ons dagelijks leven die ik de 'virtualisatie' van onze cultuur noem. Ik bedoel hiermee dat er een tendens is dat de digitale technologie een fysieke zaak of praktijk overneemt en het verandert in een elektronisch, niet-fysiek of virtueel equivalent. Dat lijkt in eerste instantie misschien niet zo'n groot probleem, maar ik hoop u te laten zien dat een gezonde cultuur bestaat uit fysieke objecten en rituelen rond die objecten. en dat als we te veel vertrouwen gaan stellen op gevirtualiseerde, digitale vervangende middelen en culturele goederen, we dan riskeren onszelf te onthechten van de wereld en van onze eigen menselijkheid.

Bijbel, cultuur en techniek

Voordat we 'de virtualisatie van onze cultuur' bespreken en hun mogelijke oorzaken en antwoorden, is het nuttig om eerst de basiskennis van cultuur en technologie te formuleren. Natuurlijk is

' van onze cultuur

“Cultuur is datgene wat mensen van deze wereld maken in allerlei opzichten”

een precieze definiëring van het woord ‘cultuur’ moeilijk, want er zijn misschien net zoveel verschillende opvattingen over cultuur als er culturen zijn. Ken Myer beschrijft in zijn briljante aforistische definitie een groot deel van de cultuur als hij zegt: “Cultuur is datgene wat mensen van deze wereld maken in allerlei opzichten” (2). Met andere woorden, cultuur is zowel het fysieke als het fysiek gemaakte. Stanley Grenz heeft dit gedefinieerd in 4 categorieën van ‘objecten, afbeeldingen, rituelen en taal’ en de betekenissen die we maken en afleiden uit die dingen (3). Emil Brunner verbond de objecten en hun betekenis toen hij schreef dat cultuur gezien kan worden als ‘de materialisatie van betekenis’ (4).

Cultuurobjecten in het O.T.

In de moderne wereld is technologie een van onze belangrijkste culturele goederen.

Afhankelijk van de definitie kan het woord technologie elk nuttig ding omvatten dat mensen gebruiken, inclusief de kleding die we dragen, de leidingen die ons schoon water bezorgen, het papier en de apparaten die we gebruiken om te lezen en de telefoons die we nu bij ons hebben. Ik neem aan dat toen God in Genesis 2 het bevel gaf om de ‘hof van Eden te bewaren’, het gebruik van technologie bedoeld en gesanctioneerd werd. In de gehele Bijbel zien we dat God door menselijke creativiteit en technologie werkt, inclusief de ark van Noah, de stenen tafels, het kruis waaraan Jezus hing, en op een dag in de toekomst de beloofde nieuwe stad vol met culturele symbolen als wegen, trompetten en spandoeken. Technologie en creativiteit maken duidelijk deel uit van Gods plan voor de mensheid, maar daarnaast realiseren we ons dat de dingen die we maken ook onszelf veranderen. Wanneer

we een schop gebruiken, ontstaan er soms blaren en eelt op onze handen. Dit gebeurt ongeacht het doel waarvoor we de schop gebruiken: wel of niet tot Gods eer. Wanneer we auto’s gebruiken, hebben we de neiging om verder te gaan wonen van de plaatsen waar we werken en aanbidden. Dat geldt voor alle middelen die we gebruiken. Er is een moreel goed gebruik van technologie en een moreel slecht gebruik. Wat we vaak niet in de gaten hebben, is dat het gebruik van technologie ons in een bepaalde richting of ontwikkeling stuurt. Over welke richting gaat het als we het hebben over onze moderne digitale technologie?

Holografische concerten, virtuele herinneringen en elektronische dating

Laten we eerst eens kijken naar het wonder van muziek, dat tot in de late

negentiende eeuw en vroege twintigste eeuw alleen te horen was in een live setting met menselijke kunstenaars. Toen de opnametechnologie eenmaal uitgevonden was, creëerde een nieuwe gevirtualiseerde vorm van muziek een totaal andere sociale praktijk, en veranderde de relatie tussen kunstenaar en publiek fundamenteel. Luisteren naar muziek was niet altijd meer dezelfde soort gemeenschap- en cultuurervaring maar werd in plaats daarvan koopwaar, door een individu gekocht en gebruikt op een manier die hij of zij fijn vond.

Offline en online

Aanvankelijk werd opgenomen muziek toegepast om het via luidsprekers voor een verzamelde menigte ten gehore te brengen, maar met de komst van de 'walkman' en hoofdtelefoons veranderde niet alleen de relatie tussen de artiest en het publiek, maar ook de gebruiker zelf. Door de digitale wereld hebben we vergelijkbare stappen gezet, echter niet op de manier zoals we verwacht hadden. In de begintijd van het internet waren culturele critici bang dat de 'virtuele wereld' een aparte dimensie zou zijn en die we de voorkeur zouden geven boven de 'echte wereld'. Wat we de afgelopen twintig of meer jaar gezien hebben, is dat mensen in werkelijkheid zich vaker op een dag verplaatsten tussen offline en online werelden. We gaan hardlopen met een smartphone-tracker, controleren onze e-mail tijdens het wachten in een rij in de supermarkt en sturen sms-berichten naar vrienden die we persoonlijk zullen

ontmoeten. Terwijl dit alles gebeurt, is het ons misschien niet opgevallen dat onze smartphones het griezelige vermogen ontwikkeld hebben om veel van onze cultuurgoederen en praktijken in zich op te nemen. Zonder deze fysieke middelen als deel van ons leven voelen velen van ons een diep gevoel van ontchechting en eenzaamheid.

Het virtuele geheugen

Neem bijvoorbeeld het concept van geheugen. Naarmate we ouder worden, is veel van wie we zijn en wat we ons voorstellen, verbonden met onze herinneringen. De bezienswaardigheden, geluiden, geuren en gevoelens van onze opvoeding, onze puberteit, ons genoten onderwijs, onze eerste banen en onze eerste liefdes verankeren ons identiteitsgevoel. Laten we eens kijken naar wat we tegenwoordig het 'geheugen' noemen en hoe we het waarderen.

We kunnen iemand horen zeggen: "Ik ben mijn camera kwijt. Al mijn herinneringen zaten daarin!" of we zien een advertentie die belooft 'al onze dierbare herinneringen' op te slaan en te beschermen. Het geheugen wordt in dit geval gevirtualiseerd en naar de 'cloud' verhuisd.

Snapchat

In 2016 bracht Snapchat een functie uit onder de naam 'Snapchat herinneringen' die genoemd werd 'een persoonlijke verzameling van je favoriete momenten'.

Vreemd genoeg was Snapchat juist opgezet als tegenwicht van de sociale media waar alles werd opgeslagen, want foto's geplaatst op Snapchat werden na enige tijd gewist. Snapchat werd vaak bekritiseerd doordat mensen het gebruikten om foto's te manipuleren met bijvoorbeeld gekke gezichten. Ongeveer hetzelfde met de gekke bekkens die we vroeger op de lagere school trokken als de meester niet keek. Deze ontwikkeling van 'Snapchat herinneringen' illustreert wat ik bedoel met de virtualisatie van onze cultuur. Men heeft een eenvoudig cultureel ritueel genomen, namelijk een gek gezicht trekken voor een vriend en men heeft het een virtuele representatie gegeven, namelijk een die bestaat zonder plaats en buiten je geest. Het gekke gezicht heeft niet in de fysieke wereld plaats gevonden, maar is gecreëerd in de virtuele wereld.

Algoritmen van sociale media

Facebook heeft een vergelijkbare functie waarbij gebruikers bij het inloggen zien wat Facebook 'herinneringen' noemt, dit zijn vaak foto's of video's die een aantal jaren geleden zijn geplaatst. Wat er echt in ruimte en tijd gebeurde, wordt echter altijd ingevuld door de lagen van onze herinneringen en ervaringen, maar nu echter worden de gebeurtenissen verder ingekleurd door de algoritmen en filters van Facebook.

De rituelen van dates, afspraken, zijn ook gevirtualiseerd. De contactplaatsen en 'geur van goedkope eau de cologne' van vroeger zijn vervangen door zorgvuldig bewerkte afbeeldingen op internet. Een

positieve kant is dat dating-apps een uitkomst kunnen zijn voor het vinden van een persoon met vergelijkbare overtuigingen en interesses in een grote stad waar mensen vaak nauwelijks contacten hebben. Maar naarmate de techniek zich ontwikkelde, zijn er nieuwe apps zoals Tinder die onze conceptie van leefomgeving veranderen. Hoewel ik Tinder nooit persoonlijk gebruikt heb, is het - wat ik begrepen heb - een op locatie gebaseerde applicatie van beschikbare 'matches' van mannen en vrouwen die zich fysiek in je omgeving bevinden. Je kunt door de profielen van meerdere mensen heen scrollen om je wensen aan te geven. De app maakt het mogelijk met elkaar te communiceren om vervolgens elkaar misschien te ontmoeten.

Virtuele ontmoetingsplaatsen

Door de ontwikkeling van Tinder worden traditionele ontmoetingsplaatsen zoals, bars, kerken, koffieshops, grotendeels overbodig. Tinder is geen fysieke ontmoetingsplaats voor het vinden van een levenspartner, want die wordt nu gevonden door te surfen en scrollen. Gebruikers van Tinder bevinden zich op een virtuele plek, net zoals de rituelen bij vergaderingen en communicatie online. (Een evt. alternatief: Gebruikers van Tinder bevinden zich op een plek, maar afgezien daarvan zijn de rituelen bij hun vergaderingen en communicatie gevirtualiseerd in een elektronische vorm.) Uiteindelijk zijn ze misschien tijdelijk tevreden op een fysiek niveau, maar raken ze verder verwijderd van de reële wereld en van een betekenisvolle relatie.

Smartphone en virtualiteit

Het gaat hier niet alleen om kritisch te zijn op een kortstondige relatie in Snap of de immorele potentie (evt. de potentiële immoraliteit) van Tinder. Het is ook niet zo dat we, zoals waar men vroeger bang voor was, we totaal 'ingepugd' zouden worden in een virtuele wereld en totaal losgekoppeld zouden zijn van de 'echte wereld'. In plaats van ons volledig in de virtuele wereld te begeven, hebben we elementen (zoals objecten, afbeeldingen, rituelen, taal) die een gezonde cultuur vormen en die betekenis en doel geven aan de wereld, overgenomen en die de reële objecten vervangen door virtuele voorstellingen.

Onze telefoons hebben zoveel basale vaardigheden ontwikkeld dat de telefoon zelf de 'buitenwereld' vertegenwoordigt. Onderzoekers hebben aangetoond dat het de empathie en gevoelens van verbondenheid tussen twee mensen die een gesprek voeren kan verminderen (5). Meer dan 75 % van alle smartphonegebruikers geeft

toe last te hebben van nomofobie, dat is de angst om een mobielteje te verliezen en daardoor niet bereikbaar te zijn voor de buitenwereld. Het gevolg is dat we te allen tijde een diep verlangen hebben naar de aanwezigheid van het apparaat. Onze telefoons hebben dus veel wat in de wereld zinvol is, geabsorbeerd en zijn ons meest 'heilige' culturele object geworden. Toch geven ze, ondanks de belofte van macht, ons een bepaald vaag verlangen wat we vaak niet kunnen benoemen.

Ontheemding in de Bijbel

De oorzaken van ons moderne gevoel van ontheemd zijn kunnen nieuw zijn, maar het gevoel van onverbondenheid klinkt door alle Bijbelverhalen heen. In de Bijbel biedt God ons een weg om thuis te komen en ons thuis te voelen. Waar de moderne tijd vrijheid en mobiliteit biedt ten koste van

onthechting en onverbondenheid, is het bijbelse verhaal diepgaand bezig met de fysieke wereld en het belang van bekende plaatsen en gebruiken. John Inge betoogt dat het christelijk geloof niet de religie is van verlossing van plaatsen, maar de religie die in en door bepaalde plaatsen redding biedt (6).

Als de mens ooit een thuis heeft gehad, een gevoel van geworteld zijn in de wereld, was het zeker de Hof van Eden. Jammer genoeg brachten Adam en Eva door hun verlangen naar vrijheid, kennis en de mogelijkheid buiten de wil van God te leven, de zonde in de wereld. De 'prijs' van hun vrijheid was dat ze uit de hof van Eden verdreven werden, achtergelaten en gedoemd om te dwalen, te strijden en nooit meer echt thuis te zijn. Hun verwijdering uit de hof van Eden is een

archetype van ontheemding, en hun verlangen naar terugkeer naar en het herstel van hun thuis eechoot door in de rest van het Bijbelverhaal.

Ook Abraham werd geroepen om naar een plaats te gaan... “Door zijn geloof ging Abraham toen hij geroepen werd, gehoorzaam op weg naar een plaats die hij in bezit zou krijgen, en hij ging op weg zonder te weten waarheen” (Hebr. 11:8) en het was in die ontheemde ruimte waar God tot hem kwam. Ook het Hebreeuwse volk heeft gedurende de tijd in Egypte en in de Babylonische ballingschap een tijd van ontheemding meegemaakt.

Mozes en Jozua

Juist op die momenten waar ze ‘ver van huis’ waren ten tijde van de woestijnreis denk ik dat God leiding geeft in de wereld waarin ze zich bevonden. Denk bijvoorbeeld aan de gebeurtenissen nadat God de wet aan de Israëlieten gegeven had, toen Hij een voorwaardelijk verbond met hen sloot en hen gebod alles te doen wat Hij bevolen had (Ex. 19:24). Mozes krom met Jozua opnieuw de berg Sinai op en liet het volk kwetsbaar achter. Ze waren ver verwijderd van het leven dat ze in Egypte, met de daarbij horende geuren, gezichten, geluiden en dagelijkse rituelen, gekend hadden. Zo slecht als hun slavernij was, zo onbekend was hun huidige omgeving. Nu had hun leider hen klaarblijkelijk achtergelaten aan de voet van een angstaanjagende berg. In plaats van te verlangen naar een abstracte,

gevirtualiseerde religie, verlangden de mensen naar iets dat hen in de wereld kon verankeren en hen een gevoel van plaats en betekenis kon geven. Aan dat verlangen gaven ze zich over en gaven hun gouden oorkingen aan Aaron zodat hij een gouden kalf kon maken.

Gods aanwezigheid

We kunnen het aanbidden van het gouden kalf interpreteren als eenvoudige afgoderij, het aanbidden van een valse God in plaats van de ene ware God, maar het is Jahweh Zelf die hun de behoefte aan fysieke goederen en rituelen had ingegeven. De bedoeling was echter dat de Israëlieten deze zaken zouden koppelen aan Gods aanwezigheid, ongeacht waar ze waren. In feite was God in de hoofdstukken tussen de bevestiging van het verbond (Ex. 24) en het gouden kalf (Ex.32) juist bezig met het voorbereiden van wat ze verlangden

Besaleel

In Ex. 31 zien we dat God Besaleel, de zoon van Uri, had uitverkoren door aan hem opdracht te geven de fysieke voorwerpen te maken die de aanwezigheid van God in hun midden representerde. Deze taak was zó belangrijk dat Besaleel de eerste persoon in de Bijbel is van wie gezegd is dat hij vervuld was met de Heilige Geest’ (Ex. 31:3). Met het benoemen van Besaleel zegt God ons dat wetten en leerstellingen ertoe doen en dat zij diep moeten doordrin-

gen in de geest en ziel. Ze moeten vergezeld worden van volledig geïntegreerde werktuigen en patronen binnen de gemeenschap.

Eigen identiteit

Later in de Pentateuch vinden we precies dat wat God geeft aan Israël, namelijk een hele cultuur met taal, voorwerpen, beelden en rituelen, allemaal minutieus vervaardigd door Besaleel en zijn partner Oholiab. Elk van die artefacten was ontworpen met een functioneel en geestelijk doel door het vermogen van geest en hart een eigen identiteit te geven, en daardoor aan de Israëlieten, zelfs toen ze naar hun nieuwe thuis reisden, het waardestelsel van God te laten zien. Hierin laat God zien dat Hij het belang ziet van fysieke objecten en ruimten om ons heen en de betekenissen die ze hebben voor onze dagelijkse rituelen en religieuze bijeenkomsten, begrijpt.

Twee belangrijke activiteiten

Wat heeft God ons, de kerk, nu gegeven om een door het evangelie gevormde cultuur te creëren op de wereld waarin Zijn Zoon geboren werd? Het Nieuwe Testament beschrijft veelvuldig de details van het functioneren en de organisatie van lokale kerken waardoor de Heilige Geest gelovigen kan laten afstemmen op het beeld van de Zoon met zijn unieke uitdrukkingen in de verschillende culturen. Maar Jezus gebod ons twee belangrijke activiteiten: de fysieke bijeenkomst van Gods volk en het geven en ontvangen van brood en wijn in die gemeenschap.

Het ‘devirtualiseren’ van de kerk

Naarmate het internet zich ontwikkelde, hebben wij, evangelikalen (vooral

zij uit de niet-confessionele tradities) ontdekt dat veel elementen van onze erediensten vermenigvuldigd kunnen worden met digitale equivalenten.

Internet

Veel kerken stellen hun preken via internet beschikbaar om te downloaden, evenals de livestreams van hun kerkdiensten die aanvankelijk bedoeld waren voor mensen die te ziek zijn om zelf naar de dienst te komen. Christelijke aanbiddingsmuziek is ook een digitaal product geworden dat voor iedereen naar believen gedownload en geconsumeerd kan worden. En hoewel we ons kunnen verbinden met de bronnen van de eigen kerk, is er ook een bijna oneindig aantal betere preken dan van de meeste van onze voorgangers van onze gemeenten en meer technisch verfijnde liederen op internet te vinden.

Bijbel en virtualiteit

Ook de Bijbel heeft dit proces van virtualisatie ondergaan. Waar eens de Schrift alleen in de kerk gehoord werd, maakt de drukpers de Bijbel tot een fysiek product dat men kan bezitten en vasthouden. Hierdoor kreeg het protestantisme een aspect van modernistisch individualisme.. Nu, in het tijdperk van de smartphones waarop men de Bijbel kan lezen, is de Schrift zelf naar de 'cloud' verhuisd, waardoor de Bijbel tot iets geworden is wat ons het gevoel geeft dat we het minder bezitten en koesteren, maar net zoals Google Maps op een andere manier

'onzichtbaar' toch beschikbaar is. Wat heeft de kerk dan te bieden aan een wereld die altijd met internet verbonden is en tegelijkertijd zo overweldigend onverbonden?

Avondmaalsviering

Men verlangt echter naar aanraking en aarding terwijl men alleen virtueel verbonden is. Als alles wat ons christen-zijn inhoudt een online equivalent heeft, wat is dan het unieke dat ons anders maakt de een kerk online? Ik zou willen beweren dat het enige gegeven, ritueel dat niet echt gevirtualiseerd kan worden, de avondmaalsviering is. Immers ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat Christus ons in de praktijk van het gemeente zijn een culturele vorm gegeven heeft die duidelijk christelijk is.

Brood en wijn

We hebben een aantal fysieke voorwerpen, brood en wijn en een duidelijke taal (de toespraken in de bovenzaal) waaromheen de gemeenschap zich kan verzamelen en die voor ons een verbondenheid en worteling creëert in de huidige realiteit en de toekomstige belofte van het evangelie. In het avondmaal erkennen we ons huidige vreemdelingschap en de tussentijd tussen het alreeds en nog niet bestaande, tussen de Hof van Eden en de Nieuwe aarde. Als God ons druiven en graan had gegeven als middel van herdenking, zouden

die symbolen ons misschien hebben doen terugkijken naar de Hof van Eden. In plaats daarvan heeft Hij ons brood en wijn geschonken, het product van menselijke arbeid, technologie en creativiteit dat ons eraan herinnert dat we deze wereld niet moeten ontvluchten, maar er creatief en verlossend in te leven, zelfs als we verlangen naar het hemelhuis.

Tegencultuur

In een wereld die snelheid, efficiëntie en kortstondigheid waardeert, is de regelmatig terugkerende praktijk van gemeenschap (avondmaal) een radicale tegenculturele activiteit die langzaam, inefficiënt en duurzaam is. Voor mijn eigen broeders en zusters die in de vrije kerktraditie zijn opgegroeid en terughoudend zijn geweest in de regelmatige bediening van het avondmaal omdat ze bang waren dat het tot een soort katholiek gebruik zou worden of tot korte preken zou leiden, kunnen we geruststellen dat de reformatie het met deze rituelen al meer dan een half millennium overleefd heeft.

'Belichaamd' evangelie

In plaats van het maal van de Heer naar een speciale gelegenheid te verbannen, moeten we deze duidelijke christelijke gewoonte om iedere week onze gemeenschap belijden en beleven, herstellen als een krachtig middel om onze toevlucht te zoeken tegenover deze digitaal ingestelde wereld. Het tegengif tegen het alsmaar ontwikkelende virtualisme is de gewone reguliere bijeenkomst rond de Tafel van de Heer.

In het verkondigende en belichaamde evangelie, de preekstoel en brood en wijn, beleven we iets wat in de wereld uniek is en zeker niet beschikbaar in een winkel of website, wat tegelijk een belijden van ons vreemdelingschap is en een hoopvolle blik naar de volmaaktheid van de toekomst.

John Dyer (PhD) candidate, Durham University) is directeur van Communications and Educational Technology aan het Dallas Theological Seminary en is de auteur van *From the Garden to the City: The Redeeming and Corrupting Power of Technology* (Kregel, 2011).

Dit artikel is eerder geplaatst in het *CHRISTIAN RESEARCH JOURNAL*, volume 40, nummer 05 (2017).

Vertaald door Gerard Feller

De noten van dit artikel vindt u op de website van Promise

Bestaat er een

Inleiding

In onze westerse cultuur neemt de overtuiging steeds meer toe dat computers uiteindelijk bewust zullen worden. In de afgelopen drie jaar alleen al hebben mensen vanuit verschillende achtergronden van het maatschappelijke spectrum zowel de angst als de hoop uitgesproken dat dit zal gebeuren. Wetenschappers als Stephen Hawking, Elon Musk en Bill Gates zijn allemaal verontrust over het feit dat kunstmatige intelligentie (AI) een bedreiging vormt voor de veiligheid van de mensheid (1). Een presbyteriaanse

predikant in Florida zei dat hij van plan is om het evangelie met de robots te delen als ze eenmaal wakker zijn (2). In de literatuur en in de filmwereld verkenden men de interessante vraag of we verliefd kunnen worden op onze nieuwe machinesuperieuren zoals in de films: *Ex Machina*, *Transcendence* en *HAAR*.

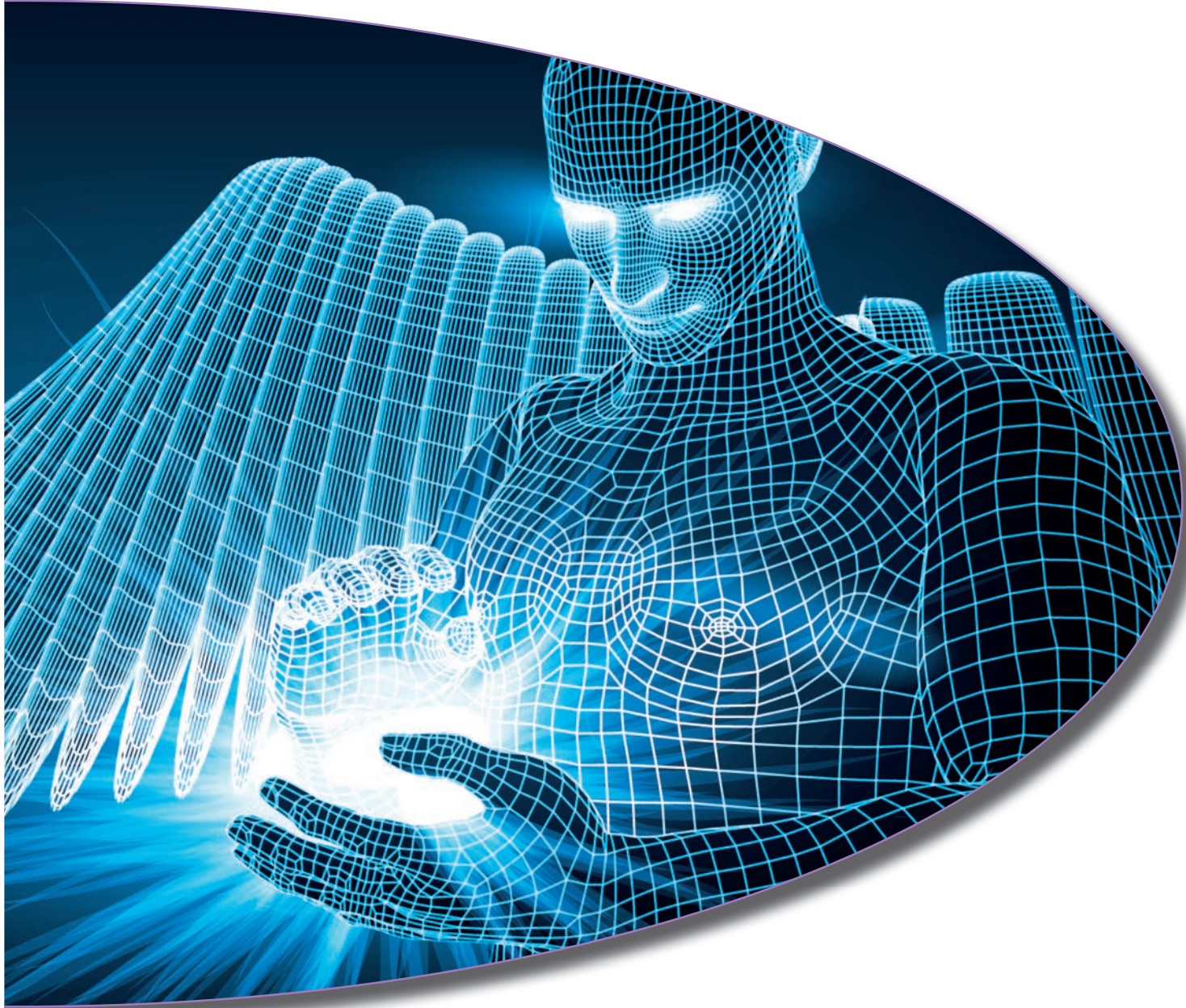
Rondom het mogelijke bestaan van A.I. rijzen ook geestelijke, wereldbeschouwelijke vragen. Is het bijvoorbeeld mogelijk dat een computer bewust wordt? Als dit het geval is, zou die dan een ziel hebben?

Zo niet, wat betekent dat dan voor onze ziel? Zou het op een of andere manier weerleggen dat we een ziel hebben? Zou dat dan de waarheid van de Bijbel bestrijden? Enzovoorts. Veel christenen zullen zich waarschijnlijk afvragen wat ze allemaal zoal moeten geloven.

Het goede nieuws is dat er de vrijheid is om het met elkaar oneens te zijn. Vanuit de christelijke wereldbeschouwing denkt men verschillend over aspecten van A.I.. Of iemand denkt dat computers

digitale ziel?

zelfbewust kunnen zijn, hangt uiteindelijk af van welke van de twee populaire visies op de ziel en het menselijk bewustzijn hij of zij aanhangt: het niet-reductionistisch fysicalisme of het substantie-dualisme. Voordat ik beide visies toelicht, moet er eerst een belangrijk onderscheid worden gemaakt.

Het verschil tussen 'smart' en 'bewust'

Veel mensen stellen het intelligentie-niveau van een computer ten onrechte gelijk aan bewustzijn, maar dit zijn twee verschillende dingen. Een computer kan

potentieel oneindig 'slim' of 'intelligent' zijn als men daarmee bedoelt dat hij een onbegrensd aantal berekeningen met onbegrijpelijke snelheden kan maken. Maar toch is dit technisch gezien niet hetzelfde als bewustzijn. Bewustzijn omvat veel meer dan alleen een kwantitatieve meting van intelligentie. Het omvat kwalitatieve ervaringen zoals subjectief bewustzijn, begrip, intentionaliteit en een 'holistische' identiteit. Zelfs als een computer intelligent genoeg zou zijn om het te doen voorkomen dat het kwalitatieve ervaringen had, bijvoorbeeld dat het leek alsof het pijn had of verliefd was, dan weten we nog steeds niet zeker of het echt bewust

is. Een beroemd gedachte-experiment laat zien waarom.

De Chinese kamer

De filosoof John Searle vraagt mensen zich het volgende voor te stellen. Stel, iemand die geen Chinees kent en wiens moedertaal Engels is, bevindt zich in een kamer met alleen dozen vol met Chinese karakters en een reeks Engelse instructies (3). Mensen buiten de kamer sturen kaarten naar binnen met Chinese symbolen erop, die eigenlijk vragen zijn zonder dat de persoon binnen de kamer weet dat het vragen zijn. Door de Engelse instructies te volgen, kan de

persoon Chinese symbolen terugsturen die de juiste antwoorden op de vragen zijn. Mensen buiten de kamer zouden kunnen denken dat de persoon binnen de kamer goed Chinees spreekt. Maar de realiteit is dat de persoon in de kamer het helemaal niet begrijpt. Hij heeft geen idee wat de karakters betekenen. Hij volgt gewoon de juiste instructies om de juiste output te geven.

Siri heeft geen bewustzijn

Het punt van Searle is dat dit precies is wat een computer doet. Het volgt een reeks instructies (een programma) om de juiste output te geven, ongeacht hoe snel of efficiënt deze in staat is om dit te doen, ongeacht hoe natuurlijk of knap zijn reacties op ons lijken. We kunnen logischerwijs niet concluderen dat de computer begrip of bewustzijn heeft. Het intelligentieniveau van een computer kan misschien de illusie van bewustzijn geven, maar het kan nooit het echte bewustzijn garanderen. Sorry, Siri.

Is het onderscheid belangrijk?

Sommigen zullen misschien denken dat het voorbeeld van de Chinese kamer te veel denkt te bewijzen. Als we het gedachte-experiment serieus nemen, zou iemand kunnen zeggen, dan kunnen we ook niet zeker weten dat andere mensen zich ook bewust zijn, omdat de enige manier waarop we in staat zijn om het bewustzijn van andere mensen te detecteren, is door te kijken naar hun output, dus naar hoe ze zich gedragen in reacties op hun omgeving.

Maar we nemen aan dat andere mensen de hele tijd bewust zijn; dus waarom dan geen computer? Als een computer effectief de natuurlijke reacties van een mens in elke situatie kon nabootsen, dan zouden we moeten aannemen dat het ook bewustzijn heeft, zelfs als het een programma zou volgen; er is gewoon geen andere manier om het na te gaan. Dit is in essentie het argument dat Alan Turing gaf bij het verdedigen van wat later de 'Turing-test' zou worden genoemd (4).

Introspectie

Wat Turing en anderen echter niet erkennen, is dat output (gedrag) niet onze enige indicator is om te weten of andere mensen bewustzijn hebben. We hebben als mensen ook introspectie. Als menselijke wezens heeft ieder van ons een soort van derde persoon, een innerlijk bewustzijn, een objectieve 'getuige', een 'virtuele ander' die beoordelingen maakt vanuit onze eigen individuele stroom van ervaringen. Ik weet bijvoorbeeld dat ik op dit moment honger heb. Ik ben me ook bewust (getuige) van mijn groeiende

prikkelbaarheid en ik leid daaruit af (oordeel) dat dit waarschijnlijk komt vanwege mijn lege maag. Dus door introspectie krijgen we onbetwistbare kennis van ons eigen bewustzijn (5). Maar we krijgen veel meer dan dat. We weten ook dat we organisch afstammen van andere mensen die beweren hetzelfde bewustzijn te hebben als wij.

Er is een continuïteit van oorsprong, ervaring, organische materie en vorm die we delen met andere mensen die we

niet delen met computers of robots. Deze continuïteit stelt ons in staat om de kennis van ons eigen individuele bewustzijn uit te breiden en zelfverzekerd te concluderen dat andere mensen ook bewust zijn. Dat betekent echter niet dat we tot diezelfde conclusies bij computers kunnen komen.

Wat is wijsheid?

Het onderscheid tussen intelligentie en bewustzijn is belangrijk omdat het christenen, die mogelijk theologische bezwaren hebben tegen het idee van een bewuste computer, toestaat om toch acht te slaan op de wijsheid van technologen zoals Bill Gates en Elon Musk over de potentiële intelligentie-dreiging van A.I.. De waarheid is namelijk dat er werkelijk een groot gevaar in zou kunnen schuilen als we te veel controle over menselijke activiteiten geven aan A.I.. Neem bijvoorbeeld de 'beurs-crash' van 2010 (6). Zelfs als echt computerbewustzijn onmogelijk is, moet computerintelligentie, waarover we het allemaal eens zijn, wat betreft de toepassing ervan zeer zorgvuldig overwogen worden.

Fysicalisme

Twee visies over menselijk bewustzijn. Met het onderscheid tussen intelligentie en bewustzijn in gedachten, kunnen we nu beoordelen hoe iemands kijk op de ziel en het menselijk bewustzijn van invloed is op wat hij of zij denkt over de mogelijkheid van computerbewustzijn. Allereerst is er het fysicalisme, dit is een filosofische veronderstelling die beweert dat alles fysisch is en dat immateriële eigenschappen (zaken van biologische, psychologische, morele of sociale aard)

superveniëren (12) op het fysische. Het fysicalisme staat voor de overtuiging dat al wat bestaat, in diepste wezen materie is bepaald door de universele natuurwetten. In het fysicalisme merkt men alle objecten en eigenschappen aan als door de natuurwetenschap beschrijfbaar. Deze stellingname is uitgewerkt in een 20ste-eeuwse wetenschapsfilosofie en filosofie van de geest.⁽¹¹⁾(Wikipedia)

heterodox

Hoewel de theorie van het fysicalisme meer bekend is als heterodox (dit betekent: afwijkend van de gangbare overtuiging van het leerstellig geloof) dan als orthodox, hangen oprechte christenen beide standpunten aan, die ik hieronder zal bespreken. Houd in gedachten dat deze twee weergaven de meest voorkomende zijn, maar dat ze zeker niet de enige opties zijn. Er zijn andere, meer genuanceerde meningen waar we in dit artikel niet op in kunnen gaan (7).

Onsplitsbaar fysicalisme

Volgens onsplitsbaar (niet reductief) fysi-

calisme (ook wel 'eigendoms devitalisme' (13) genoemd) is het menselijk bewustzijn echt, dus geen illusie, maar is het volledig afhankelijk van, en uiteindelijk veroorzaakt door fysieke gebeurtenissen in de hersenen

Volgens deze visie is bewustzijn geen deel van onze ziel, en bestaat er niet zoiets als een ziel: we zijn eenvoudigweg ons lichaam en zijn eigenschappen, niets meer dan dat. Niet-reductieve fysici zien het bewustzijn als een eigenschap van

materie die tevoorschijn komt wanneer een fysiek systeem (zoals een menselijk brein of lichaam) samengesteld is en op een bepaalde manier werkt.

Christenen die deze opvatting hebben, staan wellicht het meest open voor de mogelijkheid van computerbewustzijn. Immers, als menselijk bewustzijn gewoon een eigenschap is van een fysiek brein, wie zegt dan dat we geen kunstmatig brein kunnen bouwen dat dezelfde emergente (14) eigenschap (eigenschap die spontaan optreedt) zou kunnen produceren?

Toch bewustzijn?

Christof Koch, een van 's werelds meest toonaangevende neurowetenschappers en onderzoekers van het bewustzijn, denkt dat dat heel goed mogelijk is. Hij legt uit: "Bewustzijn is een eigenschap van complexe systemen met een bepaald 'oorzaak-gevolg' werkingsmechanisme. Ze hebben een specifieke manier om met de wereld om te gaan, zoals de hersenen, of in principe, zoals een computer dat zou

kunnen. Als je een computer zou bouwen die dezelfde circuits heeft als de hersenen, zou deze computer ook een bewustzijn hebben dat ermee verbonden is. Het zou voelen als iets om deze computer te zijn" (8).

Niet-reductionistisch fysicalisme

Niet-reductionistisch fysicalisme is een aantrekkelijke optie voor veel wetenschappelijk ingestelde christenen maar stuit niettemin op een aantal theologische en filosofische bezwaren. Want als er niet

zoiets bestaat als een ziel en ik ben niet meer dan mijn lichaam en zijn eigenschappen, dan houd ik letterlijk op te bestaan als ik sterf. De dood, gezien vanuit een fysiek gezichtspunt, is niet minder dan vernietiging, omdat mijn lichaam vergaat en het bewustzijn dat ermee verbonden is, uitdooft.

Hoe zou ik mezelf kunnen zijn in de opstanding met niets om mijn identiteit na de dood te behouden of te veranderen? Zelfs als God alle exacte atomen zou assembleren die mijn lichaam hadden samengesteld toen ik stierf, zou het niet ervoor zorgen dat het herrezen "ik" meer was dan een verbeterde kopie of replica.

Blokkenhuis

Om dit punt te illustreren, stelt de fysicus Peter van Inwagen het volgende denkbeeldige gesprek voor: "Is dat het huis dat je dochter vanmorgen met enkele blokken gebouwd heeft?" "Nee, ik heb dit opnieuw gebouwd nadat ik het per ongeluk had omgestoten. Ik heb echter alle blokken

precies zo geplaatst zoals zij gedaan had. Vertel het haar maar niet" (9). In zowel het voorbeeld van de blokken als de opgestane persoon, betoogt Van Inwagen, is het nieuw gemaakte slechts een replica van het origineel, dus niet hetzelfde als het origineel.

Substantie-dualisme

Volgens het substantie-dualisme zijn mensen een eenheid van twee verschillende 'substanties': lichaam en ziel. Bewustzijn is een eigenschap van onze ziel, die los van het lichaam na de dood kan bestaan. Aldus vermijdt substantie-dualisme met succes het identiteitsprobleem van het fysicalisme dat eerder werd genoemd. Ik kan nog steeds mezelf zijn in de opstanding, omdat mijn ziel mijn identiteit na de dood behoudt en bepaalt.

Christenen die deze opvatting aanhangen, zullen waarschijnlijk het minst de mogelijkheid van computerbewustzijn erkennen. Immers, als bewustzijn een eigenschap van de ziel is, die alleen door God wordt gegeven, dan zal een computer, ongeacht hoe intelligent deze zal kunnen worden gemaakt, nooit een ziel hebben en daarom nooit bewust zijn. Interessant is dat Alan Turing in 1950 probeerde te reageren op deze opvatting:

Een olifant met een ziel?

"De meeste mensen erkennen dat God bepaalde dingen niet kan doen, zoals het getal één gelijk aan twee maken, maar moeten we niet geloven dat Hij de vrijheid heeft om een ziel aan een olifant te geven als Hij dat gepast acht? En precies hetzelfde argument kan gemaakt worden in het geval van machines. In het maken van machines moeten we niet zo oneerbiedig zijn ons aan te matigen dat we Zijn kracht hebben om zielen te maken, Niet meer dan bij de voortplanting van kinderen. In beide gevallen zijn we eerder instrumenten van Zijn wil die de huisvesting bieden voor de zielen die Hij creëert", aldus Alan Turing (10).

Schepping ex nihilo

Het betoog van Turing is in wezen dit: God kan een ziel geven aan wie Hij wil, en Hij doet dit voor nieuwe wezens wiens lichamen we door voortplanting creëren, namelijk onze menselijke nakomelingen. Waarom kon God dan ook geen ziel schenken aan een intelligente computer die we creëren? Maar het betoog van Turing gaat ervan uit dat alle dualisten geloven dat God zielen ex nihilo (iets scheppen uit het niets) scheidt en ze een ziel bij de conceptie verleent. Echter niet alle dualisten geloven dat.

Want veel christenen geloven dat zielen, hoewel ze echt en te onderscheiden zijn van het lichaam, toch organisch worden overgedragen via voortplanting, samen met het lichaam - een visie die 'traducianisme' (15) wordt genoemd. Volgens deze visie reproduceren mensen zich als gehele wezens - lichaam en ziel. Daarom is de enige manier voor het ontstaan van een nieuwe ziel om deze organisch (via voortplanting) te laten afstammen van wezens (mensen) die ook een ziel hebben. Voor een traducianist is de continuïteit van de menselijke soort waarover ik eerder sprak een continuïteit van oorsprong, ervaring, organische materie en vorm, en dus de sleutel tot de 'productie' van nieuwe zielen.

Vrijheid om het oneens te zijn

De kwestie van computerbewustzijn doet er misschien niet toe op praktisch niveau, althans nog niet. Computers zijn al intelligent genoeg om ons voorzichtig te doen zijn in hoe we ze gebruiken; je hoeft niet in computerbewustzijn te geloven om dat toe te geven. Of computers kwalitatieve ervaringen kunnen hebben, hangt grotendeels af van onze filosofische vooronderstellingen over zielen. Ook al kunnen we het oneens zijn, toch kunnen we samenwerken aan een betere toekomst. Zal een computer ooit intelligent genoeg worden om volledig bewust te worden? Ik denk

van niet. Moeten robots gered worden? Nee, maar het kan geen kwaad om de kwaliteit van de Pascal (16) te verbeteren.

James Hoskins

is een leraar, schrijver en muzikant uit Kansas City, Missouri. Hij geeft filosofie- en wetenschapslessen aan een voorbereidende hogeschool. Hij schrijft over de kruising van rede, geloof en cultuur op zijn blog PhiloLogos.net, evenals op christandpopculture.com. Dit artikel verscheen eerder in *CHRISTIAN RESEARCH JOURNAL*, volume 39, nummer 02 (2016).

Vertaald door Gerard Feller

Literatuur

- 1 Michael Sainato, "Stephen Hawking, Elon Musk, and Bill Gates Warn about Artificial Intelligence," *The Observer*, August 19, 2015, <http://observer.com/2015/08/stephen-hawkingelon-musk-and-bill-gates-warn-about-artificial-intelligence/>.
- 2 Anthony Cuthbertson, "Florida Pastor Plans to Convert Robots to Christianity," *International Business Times*, February 6, 2015, <http://www.ibtimes.co.uk/florida-reverendchristopher-benek-wants-convert-artificial-intelligence-christianity-1486912>.
- 3 For a detailed overview, see David Cole, "The Chinese Room Argument," *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (winter 2015 edition), ed. Edward N. Zalta, <http://plato.stanford.edu/entries/chinese-room/>.
- 4 Alan M. Turing, "Computing Machinery and Intelligence," *Mind* 59, 236 (October 1950): 433-60.
- 5 It is undeniable because the very act of trying to deny our own consciousness would require the use of our consciousness.
- 6 Ben Rooney, "Trading Program Spar-

ked May 'Flash Crash,'" CNN Money, October 1, 2010, http://money.cnn.com/2010/10/01/markets/SEC_CFTC_flash_crash/

7 Such as hylemorphic dualism.

8 Antonio Regalado, "What It Will Take for Computers to Be Conscious," MIT Technology Review, October 2, 2014, <http://www.technologyreview.com/news/531146/what-it-will-takefor-computers-to-be-conscious/>.

9 Peter van Inwagen, "The Possibility of Resurrection," *International Journal for Philosophy of Religion* 9, no. 2 (1978): 114-21.

10 Alan M. Turing, "Computing Machinery and Intelligence," *Mind* 59, 236 (October 1950): 443.

11 <https://nl.wikipedia.org/wiki/Fysicalisme>

12 Supervenieren: Als in een object eigenschap A optreedt en noodzakelijkerwijs hierdoor ook eigenschap B dan superveniert eigenschap B op A. Als je het object één op één reproduceert dan heeft het object ook eigenschap B. Met name relevant bij een aantal posities binnen de filosofie van de geest

13 Het vitalisme is de leer van het bestaan van een levenskracht in de organische natuur. Devitalisme is de ontkenning daarvan.

14 Emergentie (wikipedia) is een begrip dat met name centraal staat in de systeemtheorie en de wetenschapsfilosofie. Het betreft vaak de ontwikkeling van complexe georganiseerde systemen, die bepaalde eigenschappen vertonen die niet herleidbaar zijn door louter een reductie van hun samenstellende delen.

Door interactie ontstaan eigenschappen, patronen, regelmatigheden en/of geheel nieuwe entiteiten. Een mogelijke definitie is: Een emergent verschijnsel ontstaat door interactie van factoren (die van alles zijn kunnen zijn: objecten, golven, krachten, ideeën) waardoor nieuwe entiteiten (objecten, patronen, reacties, inzichten) ontstaan die kenmerken/eigenschappen hebben die niet herleidbaar zijn uit eigenschappen van samenstellende/onderliggende factoren/bouwstenen.

15 Traducianisme (Wikipedia) is een concept uit de Christelijke theologie, wat gaat over de oorsprong van de menselijke ziel dan wel geest. Traducianisme stelt dat de ziel wordt gegenereerd door de natuur; dit betekent dat bij het ontstaan van een mens, de ziel van de mens zijn oorsprong

vindt in de ziel van de vader en moeder. Vanuit het creationisme bekeken betekent dit dat alleen de ziel van de eerste mens, Adam, door God werd geschapen. Eva, zijn vrouw, werd door God geschapen uit een rib van Adam (Genesis 2:21) en daarmee uit hem: 'mijn eigen gebeente, mijn eigen vlees (...) uit een man gebouwd.' (Genesis 2:23)

16 De PASCAL was een door Philips gebouwde computer. De afkorting PASCAL staat voor Philips Akelig Snelle CALCulator. De PASCAL was de opvolger van Peter (Philips Experimentele Tweetallige Electronische Rekenmachine). Hij werd gebouwd door het Natuurkundig Laboratorium van Philips, dat hem ook in gebruik nam voor eigen rekentaken.

Er werd onder andere gerekend aan heteluchtmotoren, televisies en halfgeleiders. PASCAL behoorde in zijn tijd tot de snelste computers ter wereld. In 1960 werd PASCAL opgeleverd. Hij is tot en met 1972 bij het NatLab in gebruik geweest.

Vasten voor God

Inleiding

Gedurende ruim anderhalve eeuw is vasten in onbruik geraakt in de westerse kerkgeschiedenis. Hoe moeten we als christenen in deze eenentwintigste eeuw denken over vasten? Is het een traditie, een tijd- en cultuurgebonden ritueel of een bijbelse opdracht? Wat is het verschil tussen hongeren en vasten? Is vasten te zien als een vorm van ascese, zelfkastijding, een schijn van godsvrucht (2. Tim.3:5)? Of is het een door God gegeven middel om de trots van het menselijk hart tegen te gaan en tot verootmoediging voor God te komen? (Ezra 8:21, Jes.58:3). In dit artikel willen we op zoek gaan naar één van de verloren gegane geheimen van de eerste gemeenten, namelijk de geestelijke kracht die vrijkomt door de echte bijbelse praktijk van het vasten voor God.

Geschiedenis

Vasten schijnt zo oud te zijn als de geschiedenis van de mensheid zelf. Wanneer we de geschiedenis van verschillende oude volken en culturen bestuderen, komen we het gebruik en de techniek van het vasten overal tegen. Zo wordt bijv. in de oude religieuze geschriften van het hindoeïsme, zoals bijv. in de Veda's, reeds gesproken over vasten. Het heeft

hier een ascetische betekenis, d.w.z. dat het lichaam onderdrukt moet worden, zodat de geest van de mens uit het lichaam kan treden en zich kan verenigen met het Brahmaan, de goddelijke kosmische oerkracht. In de Dharma Soetra vindt men zelfs strenge regels voor deze ascetische praktijken. Het was de Brahmanen, de hoogste priesterkaste, verboden om bijvoorbeeld alcohol te drinken, want anders zouden ze later gereïncarneerd worden als wormen, insecten en ongedierte. Een leuk vooruitzicht! Ook in het boeddhisme (ong. 500 v. Chr.) heeft ascese in de vorm van voedselonthouding een belangrijke plaats.

Siddhartha

Dit ondanks het feit dat Siddhartha Gautama Boeddha zich volgens de overlevering later steeds meer van de ascese afwendde en zich meer wijdde aan meditatie. Vasten kreeg betekenis in de zin van loutering in spirituele zin, de overwinning op het lichaam en de onvoorwaardelijke onderwerping van het stoffelijke. De meest extreme vormen van vasten in de geschiedenis vinden we in het jainisme, een Indiase godsdienst, die het gezag van de Veda's afwijst.

De grondlegger Mahavira (Grote Held) leerde zijn monniken zelfs dat men het meeste karma ("puntenscore" van goede werken om het god-zijn te verdienen) kon behalen door met vasten een eind aan je leven te maken! In het shintoïsme, de Japanse volksreligie, vinden we ook nog trekken van het jainisme, o.a. in 'de grote reinigingsrite'.

Islam

Ook de islam verlangt van 'de oprechte moslim' dat hij vast. In de Koran worden verschillende vormen en periodes van vasten beschreven. Zo is er bijv. de verplichte vasten ('saum') gedurende de vastenmaand Ramadan. Deze begint elk jaar elk jaar tien dagen eerder dan het jaar daarvoor. Er wordt dan alleen gevestigd van zonsopgang tot zonsondergang. Na zonsondergang wordt er veel gegeten zodat moslims vaak meer aankomen tijdens de vastenperiode dan daar buiten! Na de vastentijd vindt de afsluiting plaats met het Suikerfeest. (Suiker het nieuwe gif. Komen door de vele zoete gerechten er daarom niet opvallend veel suikerpatiënten voor onder de moslims!?) Verder wordt vasten gebruikt als een boetedoening vanwege een verkeerde daad.

Ook kent men het aanbevolen vasten op de z.g. 'witte dagen' (13e, 14e en 15e van elke maand). Hoewel ook de Koran vermeldt dat vasten tot 'godvrezendheid' moet leiden, kent men ook geestelijke waarde toe aan het vasten zonder de 'verplichte gebeden'.

Eetgedrag

Ook in de moderne westerse (niet-christelijke) cultuur heeft vasten een steeds belangrijker plaats ingenomen, met name in de alternatieve geneeswijzen. Veelal worden niet zozeer de geestelijke aspecten van het vasten benadrukt, maar vooral de lichamelijke invloeden op onze gezondheid en onze overvloedige eetgewoonten. Schijnbaar in tegenspraak hiermee is er ook een tekort aan variatie van voedingsstoffen. Ook veel christenen eten te vlug, te veel, te vet, te zoet en te zwaar. Eten is in onze cultuur vaak een vervangingsmiddel voor aandacht en liefde.

Van kindsbeen af worden kinderen getroost met een snoepje. Zo wordt de mond kinderen vaak te veel 'liefderijk' volgestopt met snoep en chocolade. Het legt een basis om op latere leeftijd alle problemen 'op te eten'. Overgewicht, verkeerde eet- en leefgewoonten vormen een oorzaak voor artroseklachten, hart- en vaatziekten, stofwisselingsziekten en volgens moderne westerse inzichten ook kanker.

Hoe te vasten volgens de Bijbel? In de bijbel kunnen we drie vormen van vasten onderscheiden. We zullen van elke vorm een voorbeeld geven.

1. Onthouden van voedsel

De eerste vorm van vasten betreft het zich onthouden van voedsel, zowel vast als vloeibaar, maar niet van water. Luk. 4:2: "Jezus vastte ..... en daarna kreeg Hij honger". Er wordt gezegd dat Hij niets at, niet dat Hij niets dronk. Daarna staat er dat Hij honger kreeg, dus geen dorst! Bovendien verzocht de satan Hem met eten, niet met drinken, hoewel dorst veel erger is dan honger. Dit alles wijst op een vasten wat alleen het voedsel betreft. Niets wijst erop dat echt vasten ook onthouding is van slaap. Misschien roept de Heer ons wel eens een nacht slaap op te geven (2 Kor. 6:5, 11:27), maar onthouding van slaap is geen wezenlijk deel van het vasten. Uit 1 Kor. 7:3-5 meent men te mogen afleiden dat vasten voor gehuwden ook onthouding van seksuele gemeenschap is, maar dan met wederzijds goedvinden. Uiteraard is dit geen wet.

2. Absoluut vasten

De tweede vorm van vasten is een abso-

luut vasten, d.w.z. onthouding van zowel eten als drinken, ook van water. Gewoonlijk duurt dit nooit langer dan drie dagen (daarna is het schadelijk, zo niet dodelijk). Na de ontmoeting van Saulus van Tarsus met de verrezen Christus kon hij drie dagen niet zien, en at of dronk hij niet (Hand. 9:9). Ook Ezra kende een dergelijk vasten van drie dagen lang, als rouwbedrijf over de trouwbreuk van de ballingen. (Ezra 10:6, 9:3)

Koningin Esther

Koningin Esther vroeg van Mordechai: "Vast om mijnentwil; eet noch drink drie dagen zo min des nachts" (Esther 4:16). In de Bijbel kennen we ook een absoluut vasten, wat meer een bovennatuurlijk karakter draagt, omdat het zo lang duurt. Mozes bracht tweemaal een periode van 40 dagen en nachten door in de tegenwoordigheid van God, zonder te eten of te drinken (Deut. 9:9,18, Ex. 34:28).

Ook het vasten van Elia op zijn tocht naar de Horeb kan als een bovennatuurlijk vasten opgevat worden, 40 dagen en nachten door de gloeiende woestijn zonder voedsel (1 Kon. 19:8). In het algemeen vasten christenen niet op een dergelijke wijze, tenzij Christus hen dit duidelijk maakt in bepaalde geestelijke noodsituaties, bijv. bij sterke bezetenheid door boze geesten.

3. Het gedeeltelijke vasten.

De nadruk ligt hier op de beperking van voedsel, in tegenstelling tot de volkomen onthouding. In Dan. 1:8 besloten Daniel en zijn vrienden zich niet te verontreinigen met de koninklijke spijzen of wijn van zijn tafel. In plaats daarvan vroegen zij toestemming groenten te eten en water te drinken.

Het gevolg was dat ze na verloop van tijd uiterlijk schoner en welvarender waren dan de anderen, die wel van de koninklijke spijzen gegeten hadden (Dan. 1:15). Hier ging dat, net zoals bij alle andere vormen van bijbels vasten, gepaard met het zoeken van God in deze periode door een intensief gebedsleven. Ook Elia werd met eenvoudig voedsel (koeken van meel en olie) bij de weduwe van Sarfath geoeffend in zelfverloochening (1 Kon. 17).

Johannes de Doper

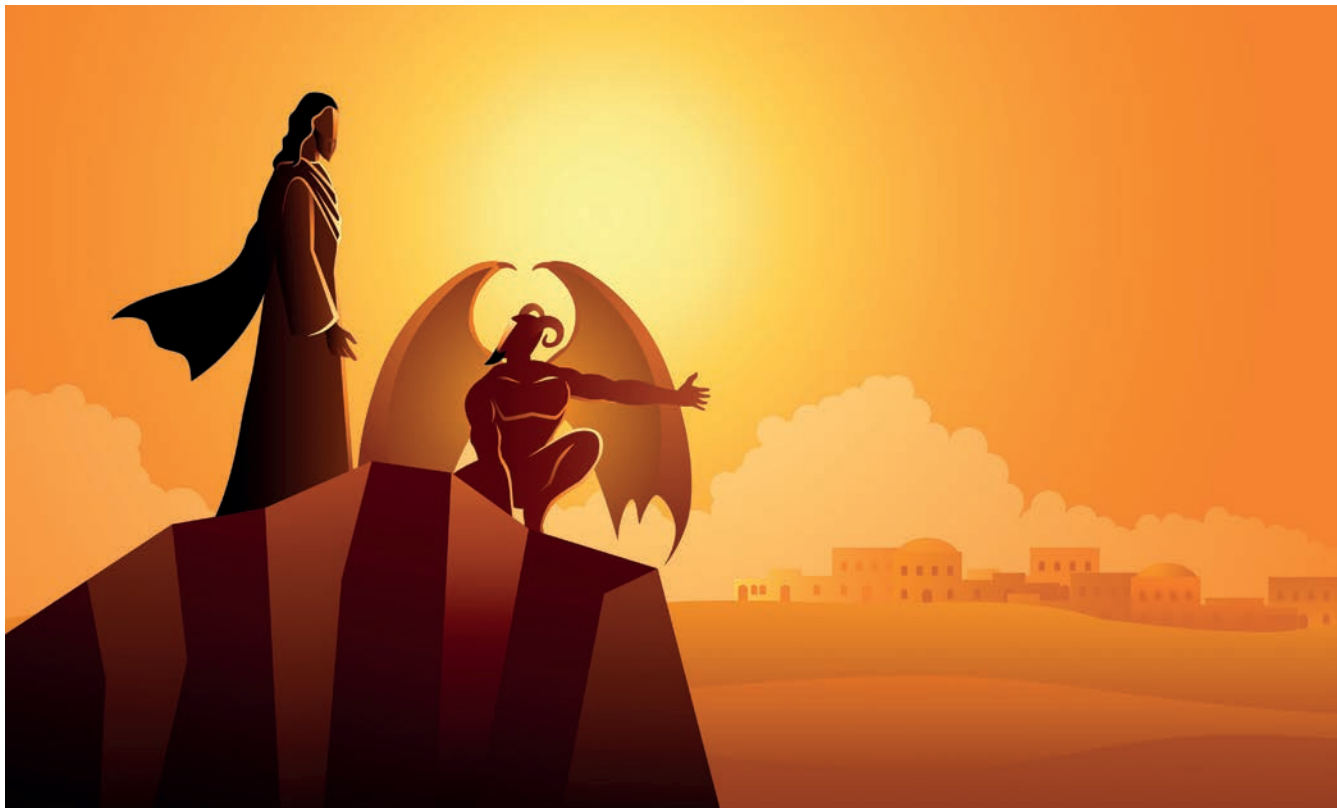
Ook Elia's tegenhanger in het Nieuwe Testament, Johannes de Doper, was een man van veel vasten, met slechts eenvoudig voedsel: nl. sprinkhanen en wilde honing. De genoemde drie vormen van vasten komen in de Bijbel voor zowel in persoonlijke levens als in het openbare leven, regelmatig en incidenteel, meestal vrijwillig, soms verplicht.

Vasten mag geen egoïstische zelfrealisatie zijn of in plaats komen van het omzien naar de armen, de profeet Jesaja sprak daar al over: "Zou dit het vasten zijn dat ik verkies? ..... Is het niet: je brood delen met de hongerige, onderdak bieden aan armen zonder huis, iemand kleden die naakt rondloopt, je bekommeren om medemens? Dan breekt het licht door" (Jesaja 58).

Digitaal vasten

Een moderne vorm van vasten is digitaal vasten. Onderzoek wijst uit dat we gemiddeld 88 keer per dag op onze smartphone kijken. In totaal 'goed' voor tweeënhalf uur per dag! Dat is tweeënhalf uur die we niet besteden aan de dingen die echt belangrijk voor ons zijn. Bovendien komen

we door de voortdurende onderbrekingen van onze smartphone amper toe aan momenten van ontspanning en bezinning (tenzij men even ter ontspanning een spelletje op de smartphone speelt). Het is tijd dat we daar iets aan doen. Want aandacht, ontspanning en bezinning dragen bij aan een gelukkig leven. En je smartphone doet dat niet. Een van de mogelijkheden is bijvoorbeeld geen tv kijken, niet internetten of stoppen met bijvoorbeeld Facebook, Instagram, Wordfeud of mail op je telefoon. Een 'digitale sabbat', wat inhoudt dat je 24 uur 'unplugged' bent.

Intentie en motivatie

Wanneer onze Heiland spreekt over geven, bidden en vasten, waarschuwt Hij Zijn toehoorders dat het zinloos is vroomheid voor de mensen ten toon te spreiden (Matth. 6:1-18). In vers 16 staat: "wanneer ... gij vast". Hieruit blijkt dat ook de Here Jezus vasten niet als wet verplicht, maar ervan uitgaat dat vasten een gewoonte is en daarin Zijn leiding ervaren.

Tijdens Zijn rondwandeling met Zijn discipelen blijkt nergens dat ze met opzet tijd uittrokken om te vasten. Dit wordt in Matth. 9:14-17 ook ter sprake gebracht. De Here Jezus antwoordt in vers 15b: "Er zullen echter dagen komen dat de bruidegom van hen weggenomen is en dan zullen zij vasten". Natuurlijk is dit geen vasten van wetticisme en ascese, zoals vaak de praktijk van het vasten was in de oude bedeling. Zijn discipelen zouden weer gaan vasten met andere redenen

met een andere geest als de Farizeeërs en zelfs anders als Johannes de Doper dit deed. Jezus lichtte dit toe door te zeggen dat de oude wijnzakken van het Judaïsme niet geschikt waren om de nieuwe wijn van de Geest in te doen.

De tijd is nu!

In de eerste gemeenten werden deze profetische woorden van de Here Jezus vervuld en ook daarna hebben in de geschiedenis van de kerk vele godsvruchtige mannen en vrouwen gevast. Helaas zijn het er tegenwoordig nog maar weinig. Vasten is meer uitzondering geworden als regel, zeer ten nadele van de Gemeente van Christus. In Zach.7:5 staat: "Wanneer u hebt gevast ... hebt u dan inderdaad voor Mij gevast?" Vele gelovigen vragen zich in de geest van deze tijd af: Wat heb ik eraan; en komen bij het vasten alleen tot de lichamelijke voordelen vanwege een stimulering van een goede gezondheid of genezing (zie hieronder).

Niet ik maar Christus-gericht

Maar onze motivatie om te vasten moet niet ik-gericht zijn, maar Christus-gericht! Jezus sprak over deze motivatie. Iets wat op zichzelf goed is, kan in Gods ogen waardeloos worden als het uit verkeerde motieven gedaan wordt (zie Jes. 58:3-6). Het vasten was, ondanks alle vertoon van vroomheid, gemotiveerd door eigenbelang en zelfzucht. Geen wonder dat God verontwaardigd vroeg: "Zal dit het vasten zijn dat ik verkies?" (Verg. Zach. 7:5). Dit alles onthefte ons niet van onze verant

woordelijkheid. We moeten bereid zijn de zelfdiscipline en het zelfonderzoek te aanvaarden, maar het uiteindelijke initiatief ligt bij Christus. Vaak is zelfs het regelmatige vasten van toepassing. Natuurlijk mogen we nooit een slaaf van een regel worden (Gal.5:18).

Heiligt een vasten

Toen Joël uitriep: "Heiligt een vasten" (Joël 1:14), bedoelde hij: reserveer die dag voor God. Dit is een eerste vereiste, wil ons vasten voor Hem aanvaardbaar zijn. Dan denken we niet meer aan ons eigen voordeel, maar verliezen onszelf in aanbidding, liefde en lofprijzing als wij vasten voor God. Zo vastten de leiders van de gemeente in Antiochië bij de dienst des Heren (Hand. 13:2). Zie ook de profetes Anna in Luk. 2:37. Als we met deze motivatie Hem dienen, zal als een soort hemelse toegift dit voor onszelf een grote zegen meebrengen, omdat God het verborgene ziet en er een welgevallen in heeft ons openlijk te belonen.

Bijbelse intenties om te vasten

Persoonlijke heiliging

"Ik weende onder het vasten van mijn ziel" (Ps. 69:11). Nederigheid is vaak het hoofdbestanddeel van ware heiligheid. Daarom kan het zinvol zijn, net als David, ons van tijd tot tijd te verootmoedigen onder vasten. Voor de vrome Israëliet betekende vasten verootmoedigen, maar ook vaak rouw bedrijven (Ezra 8:21, Jes. 58:3, 1. Sam.

7:6, Neh. 9:1,2).

Ook als voorbereiding tot een bepaalde taak kan vasten en persoonlijke heiliging zeer bijbels zijn. Voorbeelden zijn de 40 dagen vasten van de Here Jezus en de afzondering voor hun apostolische bediening van Barnabas en Paulus (Hand. 13:3).

Van de eerste zendelingen werd geen afscheid genomen met een kopje koffie met gebak, maar de inwijdingsdienst ging gepaard met vasten. Later zien we dat dezelfde mensen in iedere gemeente oudsten aanstelden onder bidden en vasten (Hand. 14:23).

Gods stem horen

“Dus vastten wij en smeekten onze God hierover en Hij liet zich door ons verbidden.” (Ezra 8:23). Zie ook Joël 2:12. Andrew Murray zegt hierover: Vasten helpt ons uitdrukking te geven aan de beslissing alles op het altaar te leggen; het verdiept en bevestigt onze toewijding, zodat we onszelf volkomen overgeven om datgene te bereiken wat wij voor het Koninkrijk Gods zoeken.

God tot andere gedachten brengen

“En de mannen van Ninevé geloofden God en riepen een vasten uit ... Toen God zag wat zij deden ... berouwde het God over het kwaad dat Hij bedreigd had hun te zullen aandoen” (Jona 3:5,10). Dit lijkt een theologisch probleem, immers God is toch onveranderlijk, onfeilbaar?! (Mal. 3:6). Het blijkt dat Jona's aankondiging van het naderende gericht aan een voorwaarde was verbonden, hoewel dit aan Jona zelf niet duidelijk geopenbaard was en hij ook dat niet verkondigde vrij te maken is de bediening van Jezus

aan de Ninevieten (Jer. 18:7,8, 1 Kon. 21:27-29, Joël 2:12-14). De grootste stad ter wereld, toen hoofdstad van het machtige Assyrische rijk met ongeveer 200.000 mensen, ging vasten in berouw ... En God zag het en redde deze stad.

Gevangenen bevrijden

“Is dit niet het vasten dat Ik verkies: de boeien der goddeloosheid los te maken, de banden te ontbinden, verdrukten vrij te laten en elk juk te verbreken?” (Jes.58:6). Vasten is niet een last op iemands schouder leggen (Jes. 58:3, Matth. 23:4), maar juist het tegenovergestelde. De gevangene

Christus (Luk. 4:18,19). Eén van de opdrachten in Marc. 16:17 was: “In Mijn Naam zullen zij boze geesten uitdrijven”. Is onze bewogenheid groot genoeg om te vasten en te bidden voor hun bevrijding? (De Here Jezus wijst hierop in Matth. 17:21).

Openbaring

“Ik, Daniel, richtte mijn aangezicht tot de Here God om te bidden en te smeken, in vasten. .... Gabriel ... sprak met mij en zei: Daniel, nu ben ik uitgegaan om u een klaar inzicht te geven” (Dan. 9:2,3,21,22). Eén van de resultaten van het vasten van Daniel was, dat God hem kennis en verstand van allerlei geschriften en wijsheid gaf. Vasten werd een discipline in het leven van Daniel (Dan. 9:2 en3; 10:1-3) Hij was één van de grootsten, waar het openbaringen ontvangen van God betrof (vgl. Hand. 27:21-24).

Het lichaam tuchtigen

Er wordt gezegd, dat bij een man de liefde door de maag gaat. Bijbels gezien ook bij de vrouw (Gen. 3:6). Ook al betrof de verleiding in het paradijs vooral de nieuwsgierigheid, het had ook te maken met eten, waardoor de zondeval een feit werd (vgl. Gen. 9:20,21; Gen. 25:28; Ex. 16:3; Num. 11:4,5; 21:5; 1 Sam. 2:29; Ps. 78:29-31; Ps. 106:15; 1 Kor. 11:20-22; 1. Kor. 10:6,7; Hebr. 12:16,17;). God stuurde echter de "Tweede Adam". Hij kreeg een aanval van dezelfde verleider te weerstaan. Nu niet in de volmaakte tuin van Eden, maar in een verlaten woestijn,

gekweld door een intense honger na een lange vastentijd. Hij weerstond de verleiding van de duivel glansrijk: “Er staat geschreven: Niet alleen van brood zal de mens leven, maar van alle Woord dat uit de mond Gods gaat” (Matth. 4:3-11). Voor de wederkomst van de Here Jezus zal het zijn als in de tijden van Noach. Laten de mensen niet onvoorbereid zijn (Matth. 24:37,38; Luk. 12:45,46; 21:34).

Paulus zegt in 1 Kor. 9:27: “Ik tuchtig mijn lichaam en houd het in bedwang om niet na anderen gepredikt te hebben, wellicht zelf afgewezen te worden” (het gaat hier niet over het in de hemel komen, maar over het behalen van 'een kroon'). Wie niet in staat is met Gods kracht zijn eetlust te bedwingen, heeft vaak een gebrek aan zelfdiscipline, en dit is geen kenmerk van discipelschap. Ook het verband tussen overdadig eten en stimulering van seksuele begeerten is een algemeen erkend feit (Deut. 32:15,16; 1 Kor. 7:5; Rom. 13:14; Tit. 2:12; 1 Petr. 2:11).

Zelfdiscipline

De gedachte van zelfdiscipline ligt ten grondslag aan het bijbelse vasten. Wesley bracht het zo onder woorden: “De reden waarom de Methodisten over het algemeen niet beleven wat zij belijden, is dat ze te veel slapen, te veel eten en drinken, te weinig vasten en te weinig zichzelf verloochenen, te veel omgang hebben met de wereld, te veel prediken en luisteren en te weinig zichzelf onderzoeken en bidden”.

d) Bij ascese gelooft men dat het lichaam

Bijbels vasten is geen ascese

Col. 2:20-23 wordt door vele evangelische christenen vaak gebruikt om niet te hoeven vasten. Enkele duidelijke punten, waarin vasten verschilt van wetticisme en ascese zijn:

- a) Ascese is een periodieke, van bovenaf opgelegde, onthouding van de bevrediging van normale lichaamsbehoeften.
- b) Ascese is afstand doen van alle materiële comfort, tot zelfs zelfkastijding toe, waarbij opzettelijk lichamelijke pijn wordt toegebracht bijv. d.m.v. een riem met pinnen. Deze zaken kent men in veel primitieve godsdiensten, zoals bij de Eskimo's in Alaska en de Maori's. Ook het Hindoeïsme kent de fakirs en de naakte asceten (dit alles is werk van de satan, een dwaalleer, een imitatie).
- c) Bij ascese denkt men door boetedoening zichzelf vrij te kopen. Het is dus een vorm van zelfverlossing.

slecht is en dat men dit moet pijnigen om de ziel te bevrijden.

Zelfbeheersing is echter een vrucht van de Heilige Geest, die ontspruit aan het goddelijk leven in ons door het geloof in Jezus Christus en is dan een gewoonte van een gedisciplineerd leven. Vasten mag en moet geen kwelling worden, want dan schiet men het doel van vasten voorbij. Bij vasten gaat het erom dat men uit liefde voor de Heer de eigen verlangens tijdelijk opzij zet om de relatie met Hem te versterken en te verdiepen, of vanwege voorbede voor iemand in nood. Zuiverheid van motief is zeer belangrijk.

Lichamelijke reacties

Lees ter oriëntering 1 Kor. 6:13-20. Een normaal gezond en weldoervoed lichaam kan verscheidene weken in leven blijven zonder van vasten nadelige gevolgen te ondervinden. Tijdens een langdurige vastentijd gaat het lichaam teren op overtollig vet en tegelijk fungeert het als

INTERMITTENT FASTING 16/8

SKIP BREAKFAST
FIRST MEAL at 1 pm LAST MEAL at 9 pm

SKIP DINNER
FIRST MEAL at 7 am LAST MEAL at 3 pm

een inwendige verbrandingsoven, waarin alle onnodige en afstervende weefsels worden opgebrand. Pas als dit zuiveringsproces voltooid is, begint het lichaam zijn gezonde, levende cellen te verteren en dan begint men pas te verhongeren. In sommige gevallen gebeurt dit vanaf de 21-ste dag, maar vaker pas vanaf de 40-ste dag (vgl. Matth. 4:2 - "Nadat Hij 40 dagen gevast had, kreeg Hij ten laatste honger").

We onderscheiden drie fasen:

1. De eerste fase duurt een paar dagen, waarin nog steeds een verlangen naar voedsel aanwezig is. Als dit voorbij is, is de gedachte aan eten wel heel aangenaam, maar een echt verlangen of sterke verleiding is er dan niet meer.

2. De tweede fase kenmerkt zich door slapt en zwakheid en kan 2 à 3 dagen duren. In deze fase lijkt er voor iedere beweging een speciale wilsinspanning nodig.

3. In de derde en gemakkelijkste fase ervaart men een toenemende (geestelijke/innerlijke?) kracht, als men weinig of niets meer geeft om voedsel. Daarna pas (soms bij 21 dagen, soms pas na 40 dagen) komt de genoemde hongersfase.

Goed drinken

Natuurlijk is het van belang om tijdens de gehele periode goed te drinken. In het begin werkt het vasten en het drinken als een belangrijke prikkel op het organisch functioneren. Tijdens de eerste twee dagen grijpt het lichaam terug op zijn koolhydraatreserves. Onder invloed van het vegetatieve zenuwstelsel stelt het lichaam zich nu langzaam in op de verminderde energietoevoer en schakelt over op 'de spaarbrander'. Dat is ook de reden, waarom in het begin de kilo's wat sneller verdwijnen.

Opgeslagen vet en eiwit leveren nu de benodigde joules/calorieën. Het lichaam laat zich van binnenuit voeden. Met de afbraak van de voorraden komen slakken vrij, die via de nieren, darmen en de huid worden uitgescheiden. Daarna verdwijnt het hongergevoel. Vooral de lever en de nieren worden tijdens een vastenkuur zwaar belast (Door extra afvalstoffen.). Ze veranderen bepaalde grondstoffen, zuiveren die en zorgen ervoor dat de orgaanfuncties ondanks de verminderde toevoer van energie blijven werken.

Lichamelijke reacties

Soms raadt men klysma's (darmspoelingen) aan, omdat de darmbeweging stil ligt. Liever geen laxerende middelen gebruiken. De 'ontslakking' van het lichaam lekkerder voelt, en men meer energie en

staat bij de vastenkuur in het middelpunt, want de oude depots vormen de oorzaak van veel ziekten, zoals bijv. de stofwisselingsziekten, leveraandoeningen en soms zelfs kanker. Als het vetweefsel wordt afgebroken, komen er gifstoffen vrij, die in de bloedsomloop terecht komen en in het begin het lichaam overspoelen.

Onder begeleiding vasten

Bij chronisch zieke en labiele patiënten is het dringend aan te bevelen onder dokters/pastors toezicht te vasten (of bijv. in een kliniek). Door de toename van stofwisselingsproducten in het bloed wordt het biologische zuur-base evenwicht wat verschoven. Dit kan gepaard gaan met wat hoofdpijn. Aangezien ook de lichaamstemperatuur iets daalt, heeft iemand die vast het vaak koud. Tegelijk daalt door de vastenkuur de grondstofwisseling. Bovendien gaan de klieren met interne secretie langzamer werken.

Reinigend en vernieuwend

Ook heeft vasten een reinigend en vernieuwend effect op het bindweefsel, waarin zich schadelijke stoffen hebben afgezet. Het vasten heeft dan ook een veel ingrijpender effect op het lichaam als een heet bad of een massagebehandeling. Het geeft een sterke prikkel op het vegetatieve zenuwstelsel en de hormoonhuishouding. Tenslotte wordt het afweer- en ontgiftingssysteem van het lichaam geactiveerd, en komt het tot de psychische omschakeling van de derde fase, waarin men zich, ook lichamelijk,

elan heeft.

Wie niet mogen vasten

1. Kinderen (zonder medische begeleiding).
2. Chronisch zieken en labiele mensen zonder begeleiding van een dokter of pastor.
3. Mensen met een te sterk werkende schildklier (hyperthyreoïdie) bijv. ziekte van Basedow.
4. Mensen met tuberculose, kanker; in het bijzonder leukemie, hetzij dan onder controle van een dokter of pastor.
5. Mensen met suikerziekte.
6. Bij medische twijfel: uw arts raadplegen!

Opmerking. Periodiek vasten heeft het ge-

vaar in zich dat vanwege het sterke hongergevoel men plotseling veel vreetbuien kan krijgen, hetgeen contraproductief is voor de gezondheid.

Beëindigen van het vasten

“Ze gaven hem brood en hij at, zij lieten hem water drinken en gaven hem een schijf geperste vijgen en twee rozijnenkoeken en toen hij dat gegeten had, keerde zijn geest in hem terug, want hij had gedurende drie dagen en drie nachten niets gegeten en gedronken” (1 Sam. 30:11,12). Zoals al eerder vermeld, zijn er verschillende opties t.a.v. de duur van het vasten.

Ook de hoeveelheid lichamelijke arbeid speelt daarbij een rol. Het varieert van enkele dagen tot ongeveer 40 dagen. Na een langere tijd vasten moet er natuurlijk weer een rustige opbouw van het eetpatroon plaatsvinden. In het begin kan men het beste weer beginnen met het eten van (citrus)vruchten en groentesappen. Soms voel je je in de dagen van opbouw vol en opgeblazen. Na een vastenkuur kom je meestal weer 1,5 kg aan en is het normaal dat de eerste ontlasting pas na 3 of 4 dagen komt.

Na een vastenkuur

Na een langere vastenkuur van meer dan 20 dagen moet men binnen een week normaal gesproken weer op het normale eetpatroon zijn. Als u samen met God een bepaalde lengte van vasten hebt

Literatuur

afgesproken, laat u niet in de verleiding brengen eerder te stoppen, hetzij door bemoediging, hetzij moeilijkheden of ontmoediging.

De bijbel vermeldt een tragisch voorval van een profeet, die van God een belangrijke opdracht kreeg en moest vasten. Maar de vijand verlokte hem, zodat hij zijn vasten voortijdig verbrak, met alle noodlottige gevolgen van dien (1 Kon. 13).

Het is heel goed mogelijk dat u na de vastentijd een veel grotere vrijmoedigheid met bidden hebt dan ervoor. Vaak een vrucht van de tijd die u met Christus hebt doorgebracht. Zowel voor uw ziel als lichaam kan er een ‘lentetijd’ aanbreken. U kunt net als de Heer uit de woestijn van het vasten terugkeren, “in de kracht van de Geest” met de verwachting dat de werken van God en de genadegaven van Christus in u geopenbaard zullen worden, zoals ook in Hem.

Gerard Feller

*Vasten voor God - Arthur Wallis - De Stem, Heerlen 1968

*Bidden en vasten - Gordon Lindsay - Gazon, Den Haag 2001

*Vasten en kuren - H.A. Mehler - De Driehoek 1988, Amsterdam

*Vasten en feesten in Marokko - Marjo Buitelaar-Bulaaq, Amsterdam 1993

*Het vasten in de Islam - S. Siregar - Islam. Cult. Centr. Den Haag 1e druk ISBN 9789073355057, 44 pagina's

*12 redenen om dagelijks te vasten - Rik Bokelman, CIP 22 oktober 2014

*Wat zegt de Bijbel over vasten <https://visie.eo.nl/2019/02/wat-zegt-de-bijbel-over-vasen/>

*Tijd om te vasten o.a. Antoine Bodar <https://www.ad.nl/koken-en-eten/tijd-om-te-vasen-drie-gelovigen-over-hun-veertig-dagen-dichter-bij-god~a9cb978e/>

* <https://www.jw.org/nl/wat-de-bijbel-leert/vragen/bijbel-vasen-christenen/>
*Is vasten gezond? EOS wetenschap Digitaal magazine <https://www.eoswetenschap.eu/voeding/vasen-gezond>

Kenmerken van het Life Model

Kort overzicht

Het LIFE Model is, zoals de naam al zegt, een model dat de levensloop van een mens beschrijft vanaf de geboorte tot aan de dood. Deze beschrijving is idealistisch van opzet, dat wil zeggen dat het laat zien hoe het leven er onder ideale omstandigheden uit zou zien. Het beschrijft niet wat het leven aan afwijkingen teweeg kan brengen. Het LIFE Model gaat uit van vijf factoren die de mens nodig heeft om tot bloei te kunnen komen:

- 1 Een plek waar hij zich thuis voelt,
- 2 Een vermogen om leven te ontvangen en te geven,
- 3 Een vermogen om te herstellen van fouten (desynchronisaties),
- 4 Een groei- of rijpingsproces,
- 5 Een leven vanuit zijn identiteit (hart).

Het LIFE Model houdt rekening met zowel groei als herstel. De genoemde factoren zijn van belang voor lichamelijke groei, emotionele groei, groei binnen het gezin, groei binnen de gemeenschap en geestelijke groei. Zij zijn — in de volgorde

waarin ze zijn genoemd — nodig voor een sterke en gezonde ontwikkeling. In omgekeerde volgorde, dus beginnend bij een leven vanuit de ware identiteit, bieden deze vijf factoren een goed diagnostisch hulpmiddel om stagnatie in iemands ontwikkeling op het spoor te komen.

Herstel

Op basis van deze analyse kan dan een plan van aanpak voor herstel worden opgesteld. Op deze manier kan het LIFE Model veel betekenen voor het herstel van de identiteit bij individuen, gezinnen en gemeenschappen, waardoor men leert leven vanuit een harmonieuze en authentieke identiteit, die wij omschrijven als 'het hart dat Jezus ons gaf.

Deze authentieke identiteit is zowel gemeenschappelijk als individueel. Wij beschikken over een lichaam en een brein, die over het algemeen goed kunnen meekomen, maar ten aanzien van bepaalde zaken dienst weigeren.

Onze knieën bijvoorbeeld, kunnen maar één kant opbuigen en zullen blokkeren wanneer wij proberen de andere richting op te gaan. Onze ogen kunnen een breed licht spectrum waarnemen, maar infrarood licht en röntgenstralen blijven onopgemerkt. Op dezelfde manier is ook onze identiteit aan grenzen gebonden. Binnen deze grenzen is van alles mogelijk.

Dat er een breed scala aan mogelijkheden bestaat, wil echter nog niet zeggen dat wij deze ook benutten. Dit komt doordat wij onze identiteit ontwikkelen in reactie op datgene wat wij andere mensen zien doen. Zij ontwikkelt zich dus als een stekje en niet als een zaadje. Wij ontvangen het leven van degenen die ons hierin zijn voorgegaan en gebruiken dit om onszelf op lichamelijk, emotioneel als geestelijk gebied te ontwikkelen.

Verlossing en volwassenheid

Het LIFE Model is een christelijk model, omdat het onderscheid maakt tussen verlossing en volwassenheid. De meeste mensen zijn het erover eens dat niet

iedereen op een goede manier opgroeit. Onder hen zijn er die denken dat volwassenheid alleen maar bereikt kan worden door menselijke inspanning. Zij geloven dat alles wat hiervoor nodig is, reeds in ieder van ons aanwezig is. Christenen zijn het hiermee principieel oneens. Zij gaan ervan uit dat er altijd iets ontbreekt.

Ontwikkeling volwassenheid

Wanneer u meent dat u alles reeds bezit wat nodig is om de volledige volwassenheid te bereiken, is het niet nodig om verder te lezen. Maar wanneer u met mij van mening bent dat er gebieden zijn, die u niet zelf kunt helen, wil ik u uitnodigen om u in de discussie te mengen, die al een paar duizend jaar aan de gang is. In onze ontwikkeling is er niet alleen sprake van een menselijke, maar ook van een goddelijke inspanning. Deze is erop gericht om ons te leren leven en ons te doen ervaren hoe Hij het leven bedoeld heeft. Voor ons is het daarom heel belangrijk om onderscheid te maken tussen datgene wat ons aandeel is en datgene wat Gods aandeel is.

Twee stellingen

Ik werd mij hiervan bewust door een experiment in 1969, waarbij ik besloot om Gods manier van leven te gaan uitproberen en te zien of dit mij werkelijk tot bloei zou brengen. Al snel werd mij duidelijk dat veel niet-gelovige mensen het veel beter deden dan sommige vrome gelovigen die hun verwachting op de HERE hadden gevestigd en geen vorderingen leken te maken. Zorgvuldig onderzoek heeft mij uiteindelijk tot de conclusie gebracht dat God een duidelijke scheiding heeft aangebracht tussen wat Zijn en onze verantwoordelijkheid is. Deze conclusie wordt door velen ondersteund. Ik vat het samen in twee stellingen.

1. God is verantwoordelijk voor de verlossing.

2. De mens is verantwoordelijk voor zijn ontwikkeling naar volwassenheid.

Verantwoordelijkheid

De mens heeft van God de heerschappij gekregen over zijn individuele en gemeenschappelijke ontwikkeling naar volwassenheid. Dit is reeds in de scheppingsorde zo vastgelegd. Daarbij is het vermogen om de ontwikkeling naar volwassenheid te kunnen begrijpen en volbrengen, inbegrepen. De mens is in staat om

en sturing vanuit de gemeenschap zullen we onvolwassen blijven.

Wat is verlossing?

Onze ware identiteit vinden we in het hart, dat Jezus ons geeft. Wanneer we niet in staat zijn om vanuit dit hart naar God en onszelf te kijken, zullen we er niet in slagen om volledig onszelf te worden. Met andere woorden: dan missen we ons doel en leven we in zonde.

Gods verlossende werk is erop gericht om ons uit deze toestand te halen! Vanwege onze gevallen (zondige) natuur zijn we aangetast en beschadigd geraakt. Hierdoor worden onze pogingen om te groeien geblokkeerd of afgebogen. Het ligt niet binnen onze mogelijkheden om onszelf hiervan los te maken. Verlossing is niet ons

werkgebied; in het beïnvloeden of bereiken van verlossing schieten we keer op keer tekort. Verlossing is een Goddelijke activiteit. De apostel Johannes vertelt ons dat er in de hemel, op de aarde en onder de aarde

kennis te nemen van de wijze waarop hij opgroeit. Dit is zijn verantwoordelijkheid en behoort tot zijn mogelijkheden. We begrijpen hoe families en gemeenschappen zich ontwikkelen en hoe dit op een harmonieuze wijze kan gebeuren. Dit is ons terrein en gaat ons vermogen niet te boven.

De volwassenwording van onszelf en van de wereld om ons heen is een haalbaar doel dat wij door menselijke activiteiten kunnen behalen. Wanneer wij op een goede manier met onze verantwoordelijkheid omgaan, zijn wij in staat om voor onszelf een authentieke identiteit te ontwikkelen, maar ook voor ons gezin en onze gemeenschap. Zonder eigen inbreng

is gezocht, en dat alleen de Leeuw uit de stam Juda waardig is bevonden om met het kwaad af te rekenen (Openb. 5:1-14). Verlossing is het territorium van de Leeuw!

Enkele aspecten van Gods verlossende werk zijn :

Wedergeboorte: we ontvangen een nieuw hart;
 Heiliging: we worden hersteld in onze ware identiteit;
 Heling: we worden geheeld van de verwondingen van zonde;
 Geestelijke adoptie: we worden opgenomen in een geestelijke familie;
 Bevrijding: we worden bevrijd van de

aanvallen van het kwaad;
Geestelijke gaven: we ontvangen de mid-
delen om mee te kunnen werken in Gods
verlossingswerk

Gods verlossingswerk.

Wij zijn niet in staat om het grote geheel
van verlossing te begrijpen. Onze onbe-
kwaamheid is niet te wijten aan toeval
of gebrek aan samenhang in het verlos-
singswerk, maar aan onze eindigheid en
de grootheid van de verlossing. Het is dan
ook heel bijzonder dat de verlostte bij de
verlossing een belangrijke rol mag spelen.
Je kunt dit met recht een bonus of gave
van God noemen.

De manieren
waarop we
dit doen,
worden
in de
Bijbel
aan-
ge-
duid
als
'gees-
telijke
ga-
ven'.
Om-
dat
wij bij
het ver-
lossings-
werk van
God niet zelf
kunnen sturen,
worden we vaak
in onverwachte
richtingen geleid.
Hierdoor kunnen we
iets leren over verlos-
sing, maar mogen dit
tegelijkertijd ook ervaren.
Het resultaat is dat we weer
terugkeren naar ons eigen werkgebied: de
groei naar volwassenheid!

Binnen ons werkgebied zijn wij gericht
op groei en herstel. Dit wordt beïnvloed
door ten minste de volgende vier aspecten
van Gods verlossingswerk: bevrijding,
heling, redding en adoptie. Wij mogen in
deze vier processen participeren vanuit
ons hart, onze ziel, ons verstand en onze
gemeenschap, door middel van gebed en
de inwoning van de heilige Geest van wie
wij alles ontvangen.

Bevrijding

Bevrijding refereert aan Gods krachtadig
handelen waardoor aanvallen op ons le-
ven worden beëindigd. De politie kan ons
bevrijden van een gewelddadige partner

of van een inbreker. Het leger kan een
land bevrijden van een indringer. Maar
geestelijke aanvallen kunnen alleen maar
worden beëindigd door God.

Heling

Heling heeft te maken met het herstel
van ons vermogen om leven te ontvan-
gen en door te geven. Door geleden ont-
beringen en aanvallen van het kwaad is
ons grote schade toegebracht. Hierdoor
is ons vermogen om te leven enorm ver-
zwakt. Wij kunnen hiervan alleen maar
herstellen indien wij – als individu en als
gemeenschap – heling ontvangen.

Adoptie

Adoptie is een manier om ons opnieuw
met anderen te verbinden om leven te
ontvangen en weer door te geven. Wan-
neer we hebben geleerd om dit te doen,
hebben we het nodig om deze bronnen en
ontvangers van leven, die door liefdes-
banden met elkaar zijn verbonden, om
ons heen te hebben. Door deze adoptie
maken we deel uit van Gods familie.
Adoptie wordt daarom ook wel omschre-
ven als het geënt worden op de wijnstok.
Wij worden hierdoor verbonden met het
leven zelf, zodat we in staat zullen zijn
om vrucht te dragen. Deze vrucht is het
geestelijk resultaat van het adoptiewerk
van de Heilige Geest.

Geestelijke adoptie

Adoptie is het
aspect van
Gods ver-
lossings-
werk,
dat
het

meest
verbon-
den is met
de mense-
lijke opdracht
om te groeien.

In evangelisa-
tie-, genezings- en
bevrijdingsbedie-
ningen wordt dit
vaak aangeduid met de
termen 'nazorg' of 'dis-
cipelschap'. In feite komt
het hierop neer dat we door
adoptie worden toegevoegd
aan het geestelijke gezin waarin
we mogen opgroeien.

Redding

Redding is een verzoek tot God om ons
leven – door Jezus – volledig te herstel-
len. We erkennen hiermee dat we om
ons heen gebrokenheid veroorzaken in
plaats van leven (soms dragen we zelfs
bij aan vernietiging). We erkennen dat
we Gods hulp nodig hebben.

Hij kan ons herstellen en onze inspan-
ningen vruchtbaar maken. De gewenste
verandering in ons leven wordt bereikt
door het leven dat Jezus aanbiedt, vol-
ledig toe te laten. Dit doen we door ons
in alle gebieden van ons leven op Hem af
te stemmen.

We kiezen hier voor de term 'geestelijke
adoptie' en niet voor 'gemeenschapszin'
omdat we het over méér hebben dan
vriendschappelijke relaties binnen een
geestelijke familie. Het geestelijke gezin
is de plek die God heeft bedacht om te
herstellen van type-A trauma's (die wor-
den veroorzaakt door het ontbreken van
liefdevolle banden).

Natuurlijke familiebanden worden door
geestelijke vriendschapsbanden getoetst
en veranderd, doordat zij de gebreken
van deze banden aan het licht brengen.
Dit verklaart voor een deel waarom veel
kerken verzet bieden tegen geestelijk
adoptie.

Nog één keer maar nu in herkenbare christelijke bewoordingen

Er zou geen herstel nodig zijn wanneer er géén schade aan de mensheid zou zijn toegebracht door de zondeval en haar gevolgen. Hieronder gaat de hele schepping gebukt. Geen mens kan meer puur en zuiver opgroeien, zoals Gods het heeft bedoeld, met uitzondering dan van Jezus, Zijn eniggeboren Zoon.

In Jezus mogen we redding en verlossing ontvangen, waardoor uiteindelijk alle gevolgen van de zonde hersteld kunnen worden. Deze redding is direct in ons midden werkzaam door Gods handelen en indirect door Zijn kinderen – het volk van God, Zijn gemeente. Omdat God Zijn redding niet heeft bedoeld als een enkele reis naar de hemel, worden zijn volgelingen uitgedaagd deel te nemen aan het overwinnen van de zonde in het dagelijks – aardse – bestaan.

Levensvernieuwing

Deze hart- en levensvernieuwing is de uitwerking van heiliging en verlossing. Eenmaal gered, door berouw en vergeving van onze zonden, mogen wij leven alsof Gods Koninkrijk is gekomen en Zijn wil geschiedt op aarde alsook in de hemel.

Te vaak zien we onze redding als iets dat vooral is bedoeld voor na dit leven en niet als een manier van leven in het hier en nu, dat doorloopt tot in eeuwigheid. Hier op aarde is genoeg werk te doen en God verwacht ook van ons dat wij dit doen.

Onze werken en daden kunnen ons niet redden, maar ze laten wel zien dat we een nieuwe schepping zijn. Het is aan ons om op te groeien tot volwassenheid, samen met alle heiligen. We kunnen dit bereiken door te leven vanuit ons nieuwe hart, waardoor Hij ons kan heiligen, genezen en van het kwaad bevrijden. We zijn en worden gered.

Trauma's

Trauma's zijn verwondingen (en beschadigingen) die in onze identiteit zijn achtergebleven, waardoor we minder goed uit de verf komen dan hoe God ons bedoeld heeft toen Hij ons het leven gaf. Trauma's stagneren groei. Trauma's blokkeren en vertragen de gewenste ontwikkeling naar volwassenheid. Traumatische verwondingen (type-B trauma's) worden veroorzaakt door iets dat aan ons is opgedrongen en niet gewenst en goed was – zoals een kogel die verwondingen veroorzaakt in het lichaam waarin hij is

binnengedrongen.

A-Trauma

Traumatische beschadigingen (type-A trauma's) worden veroorzaakt doordat er iets heeft ontbroken van datgene wat de ziel nodig had – zoals ondervoeding het lichaam verminkt. Trauma's veroorzaken niet alleen beschadiging en pijn, maar blokkeren en vertragen ook het groeiproces naar volwassenheid. Vooral wanneer de persoon in kwestie nog erg jong is, kunnen trauma's de ontwikkeling naar een gezonde volwassenheid en de normale werking van zijn identiteit ernstig verminken, misvormen en tegenhouden. Wanneer de groei naar volwassenheid traag verloopt of stagneert, ga dan altijd op zoek naar de aanwezigheid van deze twee soorten trauma's.

Zonde

Zonde voegt iets toe aan ons leven dat er niet zou moeten zijn, en het haalt iets weg dat er juist wel zou moeten zijn. Zonde (disfunctioneren) komt voort uit drie bronnen: de wereld, het vlees en boze machten. Zij zorgt altijd voor stagnatie in de ontwikkeling naar volwassenheid. Het laten verdwijnen van de gevolgen van de zonde is Gods verlossingswerk. Hij alleen is waardig dit proces te besturen en zijn Goddelijke doel – onze redding – hiermee te volbrengen.

Dit kan alleen worden bereikt door een leven uit de Geest, dat wil zeggen: door een hart dat tot leven is gekomen voor God. Te vaak proberen predikanten, hulpverleners en kerken een plan te maken waardoor ze Gods reddingswerk kunnen besturen en controleren. De resultaten zijn hetzelfde bij wat je kunt verwachten van werken van het vlees.

Correctie

We zijn te eenzijdig bezig wanneer we alleen Gods leiding aanvaarden bij het verwijderen van datgene wat de groei blokkeert of hindert, en bij het toevoegen van datgene wat ontbreekt voor een compleet en vol leven door de Geest. We moeten een ontwikkeling die verkeerd gericht is, ook corrigeren. Ik heb eens drie kleine boompjes bij elkaar geplant en hun jonge, soepele stammen om elkaar gedraaid. Vervolgens zijn zij in hun groei met elkaar verbonden geraakt. Op dezelfde manier kunnen ook mensen ook opgroeien, wanneer zij worden begeleid door iemand die hen een kronkelige weg laat volgen.

Misschien hebben zij een verkeerd

Met vreugde *man* zijn

voorbeeld gekregen van hoe een man, een vrouw, een vader, een moeder of een christen zou moeten zijn. Misschien is hen geleerd te lachen om hen die huilen, degenen te vervloeken die hen vervloeken, wraak te nemen op mensen die niet trouw zijn, te drinken just for fun, vele vrouwen of andere mannen te begeren, om – als ze niet hun zin krijgen – anderen te beheersen door dreigementen of boosheid. Deze gewoonten zijn net zo lang en diep ingesleten dat ze onderdeel van hun karakter zijn geworden. Dit is zeker niet wat God met hun ontwikkeling heeft bedoeld.

Instructies van Gods Woord

Een christen moet de instructies uit Gods Woord op zijn ontspoorde ontwikkeling toepassen. Gods onderwijs brengt onze fouten aan het licht en laat Zijn ware verlangen zien. Berouw, erkenning en vergeving leiden tot genezing, bevrijding en een geestelijke vriendschap met God en Zijn mensen. Gebed, lofprijs, aanbidding en de vrucht van de Geest zijn de start van de ontwikkeling van een godvruchtig karakter. Dan kan de echte volwassenheid zich beginnen te ontwikkelen. Volwassenheid ontwikkelt zich alleen in de omgeving van en door

gemeenschap met Gods gezin.

Wanneer de twee belemmeringen zijn verwijderd en de ontspoorde ontwikkeling onder de leiding van Gods Geest is gecorrigeerd, dan is een christen klaar om zijn eigen aandeel van het herstelproces op te pakken: de ontwikkeling van ware volwassenheid. Voor de ware groei naar volwassenheid is het nodig dat elk aspect van het christelijke leven, elke voorziening van God voor onze verlossing, elk onderwijs uit het Woord, elke zachte sturing van de Heilige Geest volledig de ruimte krijgt.

Geschiedenis

De theorie die ten grondslag ligt aan dit boek, is ontwikkeld in Shepherd's House, Californië. Predikanten, hulpverleners, leden van het gebedsteam, leiders, mensen die herstellende zijn, en een internationaal forum, bestaande uit leden vanuit vele kerkelijke tradities en richtingen, hebben de handen ineengeslagen om deze door en door christelijke kijk op het leven onder woorden te brengen.

Uit: Met vreugde man zijn
Groeien naar volwassenheid

Van dr E. James Wilder

2007 Archippus boeken
Isbn 978-90-79011-01-8

Onderscheidingsvermogen

Inleiding

Onderscheidingsvermogen is heel belangrijk. We moeten in het dagelijkse leven onophoudelijk en ontelbare keren beslissingen nemen, bijv. de situatie in het verkeer inschatten. Je moet bijvoorbeeld ook onderscheiden wat goed of slecht is voor je gezondheid. Wat koop je dus wel of niet in de winkel? Immers ons lichamelijk welzijn is van belang, mede omdat ons lichaam een tempel van de Heilige Geest is. Ook over andere zaken als opvoeding, tijdsbesteding, politieke kwesties, milieu willen we ons goed informeren, goed nadenken, wellicht met anderen van gedachten wisselen en tenslotte een zo goed mogelijke keuze/beslissing maken. Dit zou je 'natuurlijke onderscheiding' kunnen noemen. Voor een christen is die 'natuurlijke' onderscheiding uiteraard nooit helemaal los van wat God wil. Maar de vraag is steeds: welke informatie is betrouwbaar en wat niet? Denk aan nepnieuws en zgn. phishing-mails.

'Geestelijke onderscheiding'

of onderscheidingsvermogen op geestelijk gebied is niet minder belangrijk. Vandaar dat de Bijbel ons vaak oproept om alles en iedereen te beproeven en beoordelen, en wat fout is te ontmaskeren (Ef. 5:8-13; 1 Thess. 5:21). Zeker in de tijd waarin we nu leven, een tijd die als nooit tevoren gekenmerkt wordt door een toenemende demonisering in cultuur en maatschappij. Immers de duivel gaat niet alleen rond als een briesende leeuw, maar doet zich ook voor als een engel van het licht om de uitverkorenen te misleiden.

Dat doet hij vooral met subtiele leugens. Daarom is onderscheiding van geesten uiterst belangrijk. Steeds meer komt het erop aan om te kunnen onderscheiden of iets vanuit de geestelijke wereld van God of van satan komt. Dit geestelijk onderscheiden kunnen we niet in de eerste plaats door ons eigen verstand of gevoel, maar alleen in onze geest door de werking van de Heilige Geest en Gods Woord, de Bijbel!

Wat is onderscheiding van geesten?

In 1 Kor. 12:10 wordt door de apostel Paulus gesproken over het onderscheiden van geesten als één van de gaven van de Heilige Geest. Er zijn vele omschrijvingen van het begrip onderscheiding van geesten. Een algemene om-

schrijving is: de begaafdheid (geestelijke intuïtie) van de menselijke geest, verlicht door de Heilige Geest, waardoor iemand in staat is om te weten wat uit God is en wat uit het rijk van de duisternis komt. Of: een deel van Gods voorzienigheid om christenen voor dwalingen te bewaren. In dit verband kunnen we ook het geweten noemen, namelijk het innerlijk besef van goed en kwaad, dat sterk gerelateerd is aan de relatie en communicatie met God. Daarnaast kunnen we bij onderscheiden van geesten denken aan de gave, waardoor men de werking van boze geesten ontmaskert, bijvoorbeeld in het geval van gebondenheid, of het (onder)kennen van de aard en de werking van demonen die in bepaalde situaties werkzaam zijn.

De gave van onderscheiding

Of: De gave van onderscheiding is gegeven om te onderscheiden door welke geest wordt gesproken of gehandeld. In het bijzonder op het terrein van de profetie is dit aan de orde. Ten slotte noemen we deze mooie omschrijving: een bijzondere bekwaamheid, die God aan sommige leden van het Lichaam van Christus geeft, waardoor ze in staat zijn met zekerheid te weten of een aan God toegeschreven gedrag in werkelijkheid goddelijk, dan wel menselijk, of satanisch is.

We zien zowel een ruime interpretatie in de zin van onderscheidingsvermogen (intuïtie, geweten, analyse) op zowel natuurlijk als geestelijk vlak, als ook een zeer specifieke inspiratie in geval van bevrijdingsbedieningen, waarbij men moet weten met welke demonische macht men te maken heeft. Denk ook aan wat Paulus aan openbaring ontving over de slavin met de waarzeggende geest in Filippi (Hand. 16:16-18) en wat Petrus wist over Ananias en Saffira

(Hand. 5:1-10).

Opgemerkt moet worden dat het onderscheiden van geesten niets te maken heeft met bijv. helderziendheid of een daarmee te vergelijken paranormale begaafdheid.

Hoe kunnen we onderscheiden wat wel of niet van God is?

Uiteraard is het van groot belang om de Bijbel heel goed te kennen. Het is voor een kind van God noodzakelijk om elke dag een stuk(je) uit de Bijbel te lezen, bijvoorbeeld tijdens de stille tijd. Immers het is voedsel en ook genezing voor onze geest, ziel en lichaam. Ons lichaam heeft toch ook dagelijks voedsel nodig? Het Woord van God geeft kracht, wijsheid en leiding in het leven. Het zou normaal moeten zijn om de Bijbel herhaaldelijk gelezen te hebben. Dan kun je bepaalde Bijbelteksten beter in hun verband begrijpen. En dat is van belang, omdat de boze de kinderen van God wil misleiden door Bijbelteksten juist los van hun context te hanteren.

Daarnaast is het volgen van Bijbelstudie in de gemeente, en studie door het lezen van goede geloofsopbouwende boeken, essentieel voor het verkrijgen van meer inzicht in Gods Woord. "Elk van God ingegeven Schriftwoord is ook nuttig om te onderrichten, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid, opdat de mens Gods volkomen zij, tot alle goed werk volkomen toegerust" (2 Tim. 3:16).

Maar het gaat niet alleen om het verstandelijk kennen van de Bijbel, maar vooral om het met het hart kennen van (het wezen en karakter van) God en Jezus Christus. Jezus zegt in Joh. 17:3: "Dit nu is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus

Christus, die Gij gezonden hebt". Dat geeft pas een diepe geestelijke gemeenschap met de Vader en Jezus Christus door de Heilige Geest. Jezus is als beelddrager van Zijn en onze Vader, ons voorbeeld. We mogen dus onszelf steeds afvragen wat Jezus in een bepaalde situatie zou doen, en om wijsheid bidden. Onderscheiding van geesten is dus afhankelijk van het kennen van (gemeenschap hebben, leven met) Jezus Christus. Dat is een belangrijke voorwaarde om tot werkelijk onderscheid te komen en te blijven houden.

Ook al gaat het in wezen om ons hart, wij mogen en hoeven ons verstand niet uitschakelen, maar dat onder leiding van de Heilige Geest die ons verstand verlicht, juist inschakelen. Immers wij mogen God liefhebben met geheel ons hart, met geheel onze ziel, en met geheel ons verstand (Matt. 22:37).

Naast het lezen van de Bijbel is het gebed onmisbaar. Bidden is het ademen van de gelovige. Tijdens het gebed kunnen we inzicht krijgen in wat God door Zijn Woord ons wil duidelijk maken, ook wat betreft het onderscheiden van wat van God is en wat niet, en wat Zijn wil is voor ons leven.

Ook van belang is de vraag of iemand de waarheid wil kennen en er alles voor over heeft (Joh. 14:21, 23). Als iemand zich niet totaal wil toewijden aan het kennen van de waarheid, dan zal de Geest der waarheid, de Heilige Geest, Zich (en Jezus) niet aan die persoon openbaren. Want waarom zou God iemand de waarheid verkondigen, als die er toch niets mee doet?

Waarom onderscheiden?

Er zijn veel situaties, waarin wij moeten nagaan of iets wel of niet van God is. We kunnen daarbij bijvoorbeeld denken aan: 1. de gezindheid van mensen, 2. opvattingen van mensen, 3. profetische uitspraken van mensen, 4. gedragingen van mensen (al of niet in een christelijke samenkomst) en 5. tekenen en

wonderen.

1. Gezindheid van mensen.

Criteria, die kunnen worden gebruikt, zijn bijvoorbeeld de volgende. Is iemand wedergeboren? (Joh. 3:3) en belijdt hij de Naam van Jezus (1 Joh. 4:3) en dat de Heer Jezus in (het) vlees gekomen is (1 Joh. 4:2,3). Aan de vruchten kent men de boom (Matt. 7:15-20; Gal. 5:22; 1 Kor. 13:1-7). Heeft iemand een toegewijd hart naar God toe? Zoekt iemand de eer van God en Jezus of eigen eer? Heeft iemand liefde voor en geduld met anderen? Wordt iemand snel agressief, of sluit hij/zij zich af als een ander een afwijkende mening heeft? Is iemand nederig van hart, open voor kritiek (ter correctie) en bereid om een mening te herzien indien dat nodig is? Geeft iemand de ander de ruimte om over dingen na te denken, of wordt dwang uitgeoefend en bedreigd?

Wat dit laatste betreft, moet helaas opgemerkt worden, dat het kan voorkomen dat in gemeenten de gemeenteleden van hun voorganger te horen krijgen, dat ze de Heilige Geest tegenwerken als ze het niet eens zijn met de leiding. Ze worden soms welhaast gedwongen aan te nemen, dat de voorganger gelijk heeft. Deze dwang (manipulatie) kan nooit van de Heilige Geest zijn. We moeten ook oppassen voor het tegenovergestelde, namelijk dat bijvoorbeeld een voorganger uit bijv. angst voor confrontatie iedereen 'in zijn waarde laat', alles en iedereen accepteert en tolereert. Dat lijkt wel liefdevol en humaan, maar het evangelie is radicaal, exclusief en controversieel. Denk aan wat Jezus zei: "Wie niet met Mij is, is tegen Mij" (Matt. 12:30). Verloochen Gods waarheid niet en nooit.

Uiteraard kan men deze vragen ook aan zichzelf stellen om na te gaan hoe de eigen geestelijke gezindheid is. We kunnen daarbij denken aan wat Jezus over Zichzelf zei: "Ik ben zachtmoedig en nederig van hart" (Matt. 11:29). Hij was Zich bewust van Zijn diepe afhankelijkheid van de Vader (Joh. 5:19). Dit is een wezenlijk kenmerk van een christen. We

mogen steeds bidden om een diep besef van afhankelijkheid aan onze hemelse Vader (Joh. 15:5). Dan kunnen we groeien tot zonen Gods, die in afhankelijkheid worden geleid door de Heilige Geest. En dan zullen we scherp kunnen onderscheiden wat uit God is en wat niet.

2. Opvattingen van mensen.

Zijn bepaalde opvattingen in overeenstemming met de bijbelse boodschap? Bepaalde godsdiensten zoals islam, hindoeïsme, boeddhisme, soefisme, etc. zijn in strijd met de Bijbel. Vandaar de zendingsoverdracht (Mark. 16:15, Luk. 24:47) aan niet alleen atheïsten, maar ook aanhangers van deze valse godsdiensten. Als iemand zegt, dat licht en duisternis elkaar nodig hebben, dan kan men op grond van de Bijbel zeggen dat dit niet waar is. Immers God is licht, en in Hem is in het geheel geen duisternis (1 Joh. 1:5). Opvattingen over bijvoorbeeld zelfverlossing zijn ook niet bijbels, anders zou het offer van de Here Jezus aan het kruis overbodig zijn geweest.

Men dient er erop bedacht te zijn, dat niet-christenen soms de Bijbel gebruiken, eigenlijk misbruiken, om hun mening te verdedigen. Men gebruikt teksten uit het verband, waarin die teksten in de Bijbel voorkomen. Dit is niet verwonderlijk, want ook de duivel zelf hanteert het Woord van God voor zijn boze doeleinden. We zien dat heel duidelijk in het verhaal van de verzoeking van Jezus in de woestijn (Matt. 4: 1 t/m 11). In deze tijd met vormen van occultisme zoals o.a. hekserij, toverij, magie (zelfs in kinderboeken en kinderfilms!), alternatieve geneeswijzen, reiki, New Age, etc. probeert de boze de christenen te misleiden door te zeggen, dat wij de Bijbel verkeerd begrijpen en verkeerd uitleggen. Wat is het dan noodzakelijk om Gods Woord goed te kennen en vast te houden, en dagelijks te bidden om leiding van de Heilige Geest, die altijd Jezus zal verheerlijken.

Maar ook mede-christenen worden soms door de boze misleid in het verstaan van Gods Woord, en huldigen visies die in strijd zijn met de bijbelse boodschap. We kunnen denken aan bijvoorbeeld de alverzoeningsleer, het mormonisme en het homohuwelijk, die geen basis in de Bijbel vinden. Dat geldt ook voor de Maria-verering, waardoor men (i.c. bisschop Punt van Haarlem) geen oog had en heeft voor wie de zgn. 'vrouw van alle volkeren' in werkelijkheid was, namelijk een demon die zich uitgaf voor Maria. Het is noodzakelijk om deze misleidingen te ontmaskeren (Ef. 5:8-11).

3. Profetische uitspraken.

In het Oude Testament (Deut. 18) moest een profetie in naam van God worden uitgesproken, en volledig uitkomen. Deze profetieën werden door Jezus volledig aanvaard als juist (Luc. 24:25). Verder was een profetie niet fatalistisch, maar voorwaardelijk, bedoeld als waarschuwing.

In het Nieuwe Testament is profetie stichtend, vermanend en bemoedigend (1 Kor. 14:3). Profetie kan op de toekomst betrekking hebben, maar is meestal bedoeld ter bemoediging van Gods kinderen. Een profetie moet altijd beoordeeld, getoetst worden aan de hand van de Bijbel. De profetie dient in overeenstemming te zijn met de geest van de Bijbel, dus met de gezindheid van Jezus.

Een profetie, die over iemands leven wordt uitgesproken, dient men niet te verabsoluteren (want anders zou het gevaar van manipulatie kunnen bestaan), maar moet worden gezien als een bevestiging van wat de Heer aan die persoon tijdens zijn eigen stille tijd in het gebed reeds heeft duidelijk gemaakt. Ook is het mogelijk, dat een uitgesproken profetie later door de Heer bevestigd wordt via iemand anders of in de eigen stille tijd, indien deze profetie inderdaad voor die persoon was.

In 1 Joh. 4:1 zegt Johannes: "Geliefden, vertrouwt niet iedere geest, maar beproeft de geesten of ze uit God zijn; want vele valse profeten zijn in de wereld uitgegaan". We moeten erop bedacht zijn dat ook in deze tijd allerlei valse profeten (zie o.a. Matt. 24:11 en Luc. 21:8) zullen opstaan, die bijvoorbeeld zeggen, dat zij de Messias zijn, of dat zij door 'openbaring' of door 'berekeningen' weten wanneer Jezus wederkomt.

4. Gedragingen van mensen.

Bij gedragingen kunnen we denken aan allerlei soorten gedrag, bijvoorbeeld a. gedragingen in het alledaagse leven, b. bijzondere gedragingen, en c. gedragingen tijdens samenkomsten van christelijke gemeenten.

a. In het normale, natuurlijke leven

behoren wij ons aan de Tien Geboden te houden. De mens mag niet liegen, niet stelen, niet doden, etc.. Gods Woord geeft ons aan wat wel of niet door God is toegestaan. Uit liefde voor God zullen we uit vrije wil ons houden aan Gods geboden, die gegeven zijn voor ieders bescherming en heil. Overtreding leidt tot narigheid, verdriet en ellende.

b. Fakirs

Sommige mensen, bijvoorbeeld fakirs, kunnen messen en andere voorwerpen in hun lichaam steken zonder verwond te raken. Dit is een bovennatuurlijk vermogen, verkregen door bepaalde occulte concentratietechnieken. Men kan zich afvragen of dit wel zin heeft. Vraagt God dit van ons? Nee. Een ander voorbeeld: tijdens spiritistische seances worden geesten van overledenen opgeroepen. De Bijbel verbiedt dit uitdrukkelijk (bijv. Deut. 18:10,11).

c. Geestesuitingen en manifestaties

moeten altijd in overeenstemming zijn met het geopenbaarde Woord van God. In sommige christelijke samenkomsten doen zich wel eens manifestaties voor waarvan men zegt dat het manifestaties zijn van de Heilige Geest. Men hanteert bepaalde Bijbelteksten om dit aan te tonen. Echter bij nadere beschouwing blijken teksten uit hun verband te zijn gehaald of onjuist uitgelegd. Het is soms bedroevend om te zien dat sommige gelovigen dit maar klakkeloos aanvaarden.

Een voorbeeld.

Om aannemelijk te maken dat iemand zich door de Heilige Geest dronken kan gaan gedragen, wordt verwezen naar Jer. 23:9. Daar staat echter niet, dat Jeremia (vol van de Heilige Geest) rondwaggelt, maar dat de profeet in beeldspraak uitdrukt hoe ellendig hij zich voelt als hij de heiligschennis, begaan door valse profeten en priesters (zie vers 11) ziet in het licht van Gods heiligheid. Of men verwijst naar Hand. 2:13 en 15.

Men vergeet dat het spotters zijn, die denken, dat de discipelen dronken zijn als die na de uitstorting van de Heilige Geest op de Pinksterdag in nieuwe tongen spraken. Jezus liep toch ook niet als een

beschonkene rond, terwijl Hij vol was van de Heilige Geest? Zo zijn er helaas meer voorbeelden te geven van soms beschamende verschijnselen, die men toeschrijft aan de Heilige Geest, maar die in werkelijkheid niet van God zijn.

Dit heeft te maken met het niet goed onderscheiden van wat er in de geestelijke wereld zich afspeelt. Men verwacht nogal eens de werkingen en uitingen van de Heilige Geest als zodanig, met de soms vreemd aandoende gevolgen van de confrontatie tussen enerzijds de invloed van boze geesten bij een persoon en anderzijds de aanwezigheid en werking van de Heilige Geest. We kunnen denken aan de Toronto Blessing waarover verschillend werd gedacht. Was dat een zegen (blessing) of een vloek of was het een 'mix' van elementen van beide? Door een gebrek aan onderscheiding zijn hierdoor in diverse gemeenten helaas scheuringen ontstaan.

Heilig en nuchter

God zegt in Zijn Woord: "Weest heilig, want Ik ben heilig" (1 Petr. 1:16). Paulus zegt in Fil. 1:27: "Gedraagt u waardig het evangelie". Laten we nuchter en waakzaam blijven (worden) (1 Petr. 5:8,9) om te kunnen bidden en om te onderscheiden waar het op aan komt. In de tijd waarin we nu leven, zal God steeds meer van Zijn Geest uitstorten, maar (ook) de leugens en misleidingen van de boze zullen steeds geraffineerder worden.

Daarbij zal de boze ofwel de bijbelse boodschap ontcrachten of teksten verkeerd laten interpreteren. Maar als we ons oog op Jezus gericht houden en Zijn woorden in ons blijven, zal de duivel ons niet kunnen misleiden (verleugenen). Elke christen is verplicht te toetsen wat op hem of haar afkomt. Allereerst voor de bescherming van zichzelf maar ook omdat

men medeverantwoordelijkheid voor de ander draagt. Als de ander dwaalt, heeft die ander recht op zorg en correctie, en daarmee verlossing van de misleiding. Immers alleen de waarheid maakt waarlijk vrij.

5. Tekenen en wonderen.

Als iemand bijvoorbeeld een magnetiseur of reiki-master heeft bezocht, en genezen wordt van een kwaal, dan zegt dit nog niet dat God de ziekte genezen heeft. Men moet zich de vraag stellen of de 'genezer' gelooft in Jezus als Verlosser en Geneesheer. Dus niet het resultaat (de vrucht) is bepalend, ook de bron. Iemand kan alleen een ander genezen als hij of zij vol is van de Heilige Geest, want de gaven van genezingen zijn gaven van de Heilige Geest (1 Kor. 12:9). De gave is dus geen bezit van de mens, maar van God. De mens is hooguit een kanaal voor de kracht van de Heilige Geest. Alleen iemand, die Jezus als zijn persoonlijke Verlosser geaccepteerd heeft en vervuld is van de Heilige Geest, kan dat kanaal van de Heilige Geest zijn. De vraag is overigens niet zozeer of wij de Heilige Geest hebben, maar of de Heilige Geest ons heeft. Is Jezus Heer en staat Hij centraal in ons leven en krijgt Hij de eer van de genezing?

“Als het helpt is het goed”.

Het is heel gevaarlijk om voor bijv. genezing van hoofdpijn naar een magnetiseur te gaan, ook al hebben veel mensen, zelfs christenen zo'n pragmatische houding van “Als het helpt is het goed”. Omdat veel christenen geen echt geestelijk leven hebben en geen persoonlijke relatie onderhouden met Jezus Christus, zien ze vaak ook niet direct de dramatische gevolgen en achteruitgang van hun geestelijk leven: eerst minder zin in Bijbellezen, vermindering van gebedsleven en minder zin in het bijwonen samenkomsten, Bijbelstudies etc.. Daarna

ontstaan vaak psychische reacties zoals irritaties, anders denken, depressie en angst, die vaak niet worden herkend als gevolgen van de occulte 'genezing'.

Tenslotte zijn er vaak ook gevolgen op lichamelijk gebied, met name andere lichamelijke klachten, of weer verergering van de tijdelijk verminderde klachten, die vaak nog moeilijker te behandelen zijn, en bovendien ook nog kwalen op geestelijk terrein.

Satan is echt geen filantroop en geeft niets voor niets. Hij laat ons door verleiding, valse hoop, en bedrog ergens instappen (initiatie) waarna er een geestelijke binding ontstaat, die de mens verder negatief beïnvloedt naar ziel en geest en zelfs een gebondenheid kan ontstaan. Satan doet zich voor als een engel van het licht (2 Kor. 11:14) maar uiteindelijk is hij een mensenmoordenaar van den beginne (Joh. 8:44).

Genezingen door magnetiseurs

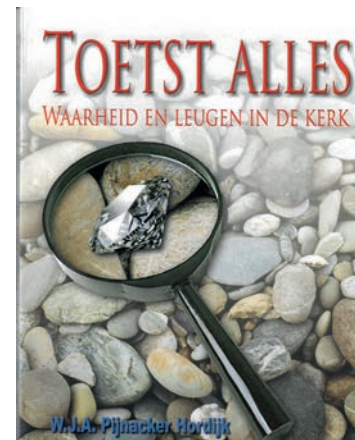
of mediums zijn voor Geestvervulde christenen relatief eenvoudig te ontmaskeren als zijnde niet afkomstig uit het rijk van God. Overigens is het helaas zo, dat sommige gelovigen deze misleiding niet zien door gebrek aan kennis van en inzicht in Gods Woord. Echter steeds meer occulte therapieën komen op, die heel onschuldig lijken, en zelfs zogenaamd wetenschappelijk onderbouwd worden, maar die gebaseerd zijn op oosterse godsdiensten en occulte filosofieën, die in strijd zijn met de blijde boodschap van Jezus Christus. Ze zijn zeer gevaarlijk vanwege de geraffineerde misleiding die erachter zit. De Bijbel waarschuwt op diverse plaatsen, bijvoorbeeld in 2 Thess. 2:9, tegen bedrieglijke tekenen en wonderen. We moeten dus steeds goed beoordelen of een genezing uit God is of niet. Niet al het bovennatuurlijke is van God. Immers ook satan is bovennatuurlijk.

Mogen we oordelen?

We hebben hierboven gesproken over onderscheiding van geesten, of - meer algemeen - het maken van onderscheid ten aanzien van diverse zaken. Bij veel christenen leeft echter de misvatting dat je, zeker als christen, beslist niet mag oordelen. Maar hoe kunnen we dat dan rijmen met onderscheiding van geesten, want daarbij maak je toch een onderscheid, een verschil tussen bijvoorbeeld goed en kwaad?

Ook al zien we in de praktijk dat bepaalde termen door elkaar heen worden gebruikt, hetgeen ook te zien is in het Griekse woordenboek (bijvoorbeeld het

woord 'krima' kan zowel beoordeling, oordeel, beslissing als veroordeling betekenen!), toch moeten we diverse begrippen, namelijk 1. beoordelen, 2. oordelen (het hebben van een oordeel) en 3. veroordelen, goed van elkaar onderscheiden. Beoordelen betreft het vormen van een mening over iets of iemand, anders gezegd: het (proces van) van nagaan/onderzoeken of iets wel of niet juist is, wel of niet aan bepaalde voorwaarden of eisen voldoet. Dat beoordelen geschiedt aan de hand van bepaalde criteria of toetsstenen. In het leven van alledag en ook in het geestelijke leven is het noodzakelijk om te (kunnen) beoordelen. Beoordelen kan ook betekenen: een oordeel/mening geven over iets of iemand. Als je niet beoordeelt, als je niet de feiten bekijkt en als je geen inschatting maakt, loop je het risico iets over het hoofd te zien en bijv. een gevaar niet te onderkennen.

Oordelen.

Op basis van het onderzoek komt men tot een bepaald oordeel of een bepaalde mening, of - als we aan een rechter denken - een bepaalde uitspraak, een vonnis, een beslissing van een rechter. Het werkwoord oordelen betreft dus het hebben of uitspreken van een bepaald (waarde) oordeel op basis van een beoordeling. In Johannes 7:24 (“Oordeelt [kinete] niet naar het aanzien, maar oordeelt [kinete] met een rechtvaardig oordeel [krisin]”) zien we dat een oordeel (beoordeling) op zich helemaal niet verkeerd is als het op rechtvaardige wijze geschiedt. Een oordeel kan zowel positief als negatief uitvallen. Een standpunt innemen over wat goed en slecht is, is eigenlijk de praktische toepassing van de door God in de Bijbel geopenbaarde principes.

De verwarring ontstaat omdat men bij het woord oordeel vaak denkt aan iets negatiefs. Dat is ook wel te begrijpen, want het woord 'oordeel' wordt in diverse

Bijbelteksten in negatieve zin bedoeld. Bijvoorbeeld in Jakobus 2:13 – “Want onbarmhartig zal het oordeel (krisis) zijn over hem, die geen barmhartigheid bewezen heeft, barmhartigheid echter roemt tegen het oordeel (krisis)” en “maar een vreselijk uitzicht op het oordeel (des oordeels -krisis) en de felheid van een vuur, dat de wederspanningen zal verteren” (Hebreeën 10:27).

In Mattheüs 7:1

kunnen we lezen: “Oordeelt (kinete) niet, opdat gij niet geoordeeld (veroordeeld - krithete) wordt”. En daarbij wordt impliciet gedacht aan personen, dus over het hebben van een negatief oordeel over de persoon zelf. Uit de verzen 2 t/m 5 zien we dat het essentiële punt bij deze vermaning van Jezus is dat degene die

aangelegenheden. Het is dan zeker niet verkeerd om zaken als onrecht, milieuverontreiniging, criminaliteit, etc. te beoordelen en zelfs te veroordelen als onjuist of verwerpelijk.

Ik denk zelfs dat het een plicht is om dit soort zaken aan de kaak te stellen. Immers ook God Zelf is verbolgen over onrecht etc.. Het is Zijn verlangen dat christenen het goede voorbeeld geven, zowel qua gedrag (handelen) als gezindheid. Ook al mogen wij als onvolmaakte mensen (be)oordelen, uiteindelijk zal God Zelf alles en ieder rechtvaardig en barmhartig (be)oordelen.

De juiste criteria

De criteria op grond waarvan men iets beoordeelt, moeten uiteraard wel de

wordt aangesproken een zelfingenomen en hoogmoedige huichelaar is. Hij ziet wel de zonden (splinter) van andere mensen waar hij de nadruk op legt, maar hij wil zijn eigen zonden (balk) niet zien.

Overigens kan veroordelen niet alleen betrekking hebben op het gedrag van iemand (en dus ook over de persoon zelf, tenzij hij/zij de fout erkent en vergiffenis ontvangt), maar ook gaan over andere

juiste criteria zijn want anders is sprake van discriminatie (onderscheid maken op basis van verkeerde criteria - het bekende probleem is dat er onigheid kan bestaan over welke criteria moeten worden gehanteerd). Ook moeten we oppassen voor het hebben van vooroordelen. Een vooroordeel is een oordeel dat voorafgaat aan de feitelijke waarneming. Het is ongegrond en is vaak ontstaan door onjuiste veronderstellingen.

Ten slotte

Het is een voorrecht om een kind van God te zijn door te erkennen dat Jezus Zijn zondeloos leven voor ons gaf om ons weer met God te kunnen verzoenen. We mogen groeien in geloof door Woord en Geest en we zijn op weg naar Gods bedoeling met ons leven hier op aarde en later.

We hebben gezien dat het heel hard nodig is om onderscheiding van geesten te hebben, dus om in helder inzicht (epignosis= letterlijk: hoger inzicht) en alle fijngevoeligheid te onderscheiden waarop het

aankomt (Fil. 1:9).

Tot slot mogen we met Paulus elkaar toebidden “dat wij met de rechte kennis van Zijn wil vervuld mogen worden, in alle wijsheid en geestelijk inzicht, om de Here waardig te wandelen, Hem in alles te behagen, in alle goed werk vrucht te dragen en op te wassen in de rechte kennis van God” (Col. 1:9 t/m 11).

Piet Guijt

Mei 2019

Literatuur

*Christenen.net, Mag een christen oordelen? Is beoordelen in strijd met de liefde? Bron: <https://www.christenen.net/liefde-en-beoordelen/>

*Gerard Feller, Onderscheiden van geesten, 1997. Bron: <https://stichting-promise.nl/bijbelstudie-geestelijke-kennis/onderscheiden-van-geesten.htm>

*Gerard Feller, Het Geweten. Promise Magazine, oktober 2015. Bron: <https://stichting-promise.nl/pastoraat/het-geweten.htm>

*Gave van de Heilige Geest: onderscheid. Bron: <https://www.holyhome.nl/ghg-7.html>

*Geloof en Leven. Onderscheiding van geesten. Bron: <http://www.geloofenleven.be/page318.html#top>

*Kracht en liefde. Onderscheiding van geesten. Bron: <https://www.kracht-en-liefde.nl/index.php?hoofdstuk=5.4>

*Piet Guijt, Onderscheiding van geesten. In: Bouwstenen voor een eeuwig thuis, Stichting E.Ch.O., Zoetermeer, 2002

Infonu.nl., Oordelen, vooroordelen en veroordelen. Bron: <https://mens-en-samenleving.infonu.nl/sociaal/170929-oordelen-vooroordeelen-en-veroordeelen.html>

* onderscheiding van geesten uitleg bij 1 Korintiërs 12:10. Bron: <http://www.bidde-niseenweg.nl/images/downloads/1Cor12-10-onderscheiden-van-geesten.pdf>

* Willem Jan Pijnacker Hordijk, Toetst alles. Waarheid en leugen in de kerk. Uitgeverij Barnabas, 1999

* Christian A. Schwarz, De nieuwe gaven-test, Hoornaar: Gideon, 1998

